

Roland Philipps
John Lewis

SKAUTŲ SKILTIS

SKAUTŲ SKILTIS

I. Roland Philipps. SKILČIŲ SISTEMA

II. John Lewis. KAIP VESTI SKILTĮ?

Vertė B. Mantvila
Redagavo V. Kamantauskas

ISBN 978-9986-9366-4-0

Skautišrame auklėjime skilčių ir draugovių sistema duoda ugdymui kolektyviškumo bruožų ir leidžia taikyti praktikoje viską, kas yra berniukui įskiepyta.

Kadangi ši sistema yra pasisėkimo raktas, skautų vadui privalu su ja iš pagrindų susipažinti.

Robert Baden-Powell

TURINYS

Roland Philipps. SKILČIŲ SISTEMA

I SKYRIUS. Skilčių sistema	7
II SKYRIUS. Skiltininkas ir jo padėjėjas	8
III SKYRIUS. Kaip skiltininkas vadovauja savo skilčiai	10
IV SKYRIUS. Kada skiltininkas vadovauja?	12
V SKYRIUS. Skiltininko privilegijos	13
VI SKYRIUS. Draugovės štabas	14
VII SKYRIUS. Skilties vienybės nuotaika	16
VIII SKYRIUS. Skilties disciplina	18
IX SKYRIUS. Rengimasis II patyrimo laipsniui	20
IX SKYRIUS. Rengimasis specialybėms	22
XI SKYRIUS. Skilties posėdžiai	23
XII SKYRIUS. Skilčių konkursai	24
XIII SKYRIUS. Žaidimai	27
XIV SKYRIUS. Geri skilties darbeliai	28
XV SKYRIUS. Vizitai tarp skilčių	30
XVI SKYRIUS. Skilties iškyloje bei stovykloje	32
XVII SKYRIUS. Kai kurie sunkumai	34
XVIII SKYRIUS. Kaip skilčių sistemos pagalba organizuoti draugovę	36

John Lewis. KAIP VESTI SKILTĮ?

Įvadas	39
I SKYRIUS. Tikras skautas	40
II SKYRIUS. Kaip organizuoti skiltį	42
III SKYRIUS. Patyrimo laipsnių egzaminai	44
IV SKYRIUS. Keli patarimai vadovams	46
V SKYRIUS. Ką daryti su “apsileidėliais”?	48
VI SKYRIUS. Žaidimai	51
VII SKYRIUS. Salė	54
VIII SKYRIUS. Skautiškos lazdos	56
IX SKYRIUS. Stovykla	58
X SKYRIUS. Skilties posėdžiai	60
XI SKYRIUS. Skilties dvasia	62
XII SKYRIUS. Kaip laikytis skautų įstatų?	65

SKILČIŲ SISTEMA

Roland Philipps

Ivadas

Daug draugininkų ir šiaip žmonių iš karto neįvertina, kokią didelę naudą galima pasiekti, laikantis skilčių sistemos. Kaip žinote, skilčių sistemos esmė yra suskirstyti berniukus į nedidelius būrelius vienam jų, vadinamam skiltininkui, vadovaujant. Norint pasiekti gerų rezultatų, visą atsakomybę reikia suteikti skiltininkui. Jei iš jo reikalausite tik dalies atsakomybės – sulauksite tik iš dalies gerų rezultatų.

Jei draugininkas moka išnaudoti skiltininkus, jam nereikia kištis į skilčių darbų detales ir šitaip jis nusikrato daug rūpesčių ir sutaupo daug laiko. Tačiau svarbiausias skilčių sistemos uždavinys nėra draugininko laiko taupymas ir jo rūpesčių mažinimas. Sistemos uždavinys – leisti berniukams pajusti atsakomybę. Tai yra geriausias būdas jų charakteriui lavinti.

Ar žaisti, ar išdykauti berniukai natūraliai buriiasi į nedideles grupes. Tas, kuris labiausiai pasižymi savo būdo stiprumu, paprastai tampa savo draugų vadu. Pasinaudokite tuo savo tikslams pasiekti, ir sulauksite geriausių rezultatų. Draugininkas nurodo tikslą – įvairios skiltys konkuruoja, stengdamosi jį pasiekti. Tai ugdo kiekvieno berniuko gerąsias ypatybes.

Praktinė skilčių sistemos pusė buvo ne kartą įvertinta Anglijos skautų asociacijoje. Draugininkui laikinai pasitraukus iš pareigų, draugovė ir be jo veikia ir atlieka savo darbą, nes skiltys, vadovaujamos savo skiltininkų, pratinamos dirbti savarankiškai.

Rolando Phillipso parašyti šios knygelės puslapiai suteikia įvairių praktiškų patarimų, kaip įgyvendinti skilčių sistemą, kuria pasidomėti aš ypatingai patariu kiekvienam, kas dirba berniukų auklėjimo darbą.

1914 m. balandžio mėn.
Robert Baden-Powell

I SKYRIUS Skilčių sistema

„Manau, geriausia priemonė sėkmei skautiškame darbe pasiekti yra skilčių sistema. Tai berniukų subūrimas į nedidelius būrelius, kuriems vadovauja ir už veiklą yra atsakingas kas nors iš pačių berniukų. Šią sistemą aš rekomenduoju visais atvejais”.

Šios eilutės yra Baden-Powellio knygos “Scouting for Boys” („Skautybė berniukams”) pirmosios laidos, pasirodžiusios 1908 m., įžangoje.

Daug įvairių įvykių skiria mus nuo tų laikų. Po knygos “Scouting for Boys” pasirodymo vien per pirmuosius aštuonerius metus Anglijoje ji buvo išleista dar aštuonis kartus ir bemat jos vertimai ėmė plisti kituose kraštuose.

Atkreipkite dėmesį į šiuos knygos žodžius: **„Žvalgai vyksta į žvalgybą paprastai po du, kartais pavieniui. Jei jų yra daugiau, jie sudaro skiltį”.** Suprasdami šių sakinių pagrindinę mintį¹ daugelis draugininkų, net ir dirbdami nevienodomis sąlygomis, pasiekė puikių rezultatų.

Tolesniuose puslapiuose stengsimės atskleisti praktiškus ir patikimus būdus, kurių pagalba galėsite įgyvendinti skilčių sistemą bet kurioje skautų draugovėje bet kurioje skautų asociacijoje.

Iš pradžių reikia suprasti, kad skilčių sistema nėra metodas, kuris *gali būti* naudojamas, bet kad tai yra *būtina draugovės veikimo sąlyga*. Šią sistemą galite įgyvendinti plačiau ar siauriau. Svarbiausia sistemos esmė yra: **nedideli berniukų būreliai, kuriems vadovauja jauni, bet atsakingi jų pačių parinkti vadai.**

¹ Žvalgas – angliškai “scout”; ir užduotį atliekanti žvalgų grupė, ir skautų skiltis angliškai vadinama “patrol”.

II SKYRIUS

Skiltininkas ir jo padėjėjas

Skiltis susideda iš šešių, septynių ar aštuonių berniukų. Ji privalo būti vienetu darbui, žaidimams, stovyklai, geriems darbams. Ji visada yra vieninga. Svarbu, kad šio vieneto vadu būtų paskirtas tai sugebantis atlikti skautas.

Žodis „sugebantis“ nereiškia, kad skautas turėtų būti protingiausias ar labiausiai apmokytas. „Sugebantis“ reiškia galintį valdyti kitus. Mokėjimas vadovauti yra iš dalies įgimtas, iš dalies įgytas.

Įgimtas sugebėjimas yra svarbus. Berniukas gali būti tobulas įvairiais atžvilgiais, tačiau jis gali netapti sėkmingu vadu, jei neturės ypatingo sugebėjimo vadovauti – tų asmeninių savybių, kurios patraukia draugus ir į darbą, ir į žaidimus. Įgytas sugebėjimas gali būti gana greitai išlavintas paprastu skautišku auklėjimu skilčių sistemos pagalba.

Jei skautą norima paskirti skiltininku, reikia žiūrėti, kad jis nebūtų per jaunas. Tačiau tai nereiškia, kad dvylikos metų berniukas negalėtų atlikti skiltininko pareigų taip pat gerai, kaip ir šešiolikmetis berniukas. Bet, išskyrus ypatingus atvejus, jaunesnis berniukas negali vadovauti vyresniems už save draugams. Vyresnieji paprastai nenusileidžia jaunesniam, net jei šis tikrai būtų vertas juos valdyti. Ir atvirkščiai, jaunieji paprastai klauso vyresnių, kad ir kvailų. Jiems fizinė jėga daro didesnę įspūdį, negu protas.

Net jei skiltininkas turi pakankamai įgimtų gabumų arba jis gali juos greitai

išlavinti, vis vien vadovauti skilčiai yra per svarbus dalykas, kad vienas berniukas galėtų viską atlikti pats. Jam reikia pagalbininko – *paskiltininkio*. Paskiltininkį renkasi skiltininkas, kad šis jam padėtų ir, reikalui esant, galėtų pavaduoti skiltininką.

Sėkmingam skilties darbui labai svarbu, kad skiltininkas ir paskiltininkis glaudžiai bendradarbiautų. Draugininkas, paskyręs paskiltininkį nepasitaręs su skiltininku, padarytų esminę klaidą, kurią ateityje būtų sunku atitaisyti. Aišku, draugininkas privalo kartu su skiltininku apsvastyti paskiltininkio pasirinkimą. Tačiau, jei draugininko nuomonė dėl kandidato ir būtų kitokia, jis neturi primesti skiltininkui savo valios. Baden-Powellis pataria leisti skiltininkui visiškai savarankiškai pasirinkti sau paskiltininkį².

2 Tuo pačiu reikia pasakyti, kad draugininkas turi teisę savarankiškai skirti savo draugovės adjutantą ir skiltininkus.

III SKYRIUS

Kaip skiltininkas vadovauja savo skilčiai

Kartais draugininkas sako: „Nors aš ir esu paskyręs skiltininkus, kaip tai pataria padaryti Baden-Powellis, tačiau, praktiškai, jie netinka vadovauti savo skiltims, ir, pagaliau, visą darbą privalau atlikti aš vienas“. Jam reikia atsakyti, kad kaip tik vienas svarbiausių draugininko uždavinių ir yra žiūrėti, ar jo draugovės skiltininkai tinka vadovauti skiltims.

„Žinojimas – tai galia“ – posakis, kuris ypač tinka kalbant apie berniukus. Teoretikas niekada nebus tinkamu autoritetu, tačiau, priešingai, berniukas, kuris žino daugiau, negu kiti, apie įvairius praktinius kasdieninio gyvenimo dalykus, galės padaryti didesnę įtaką savo draugams. Tokį berniuką, jei tik galit, paskirkit skiltininku. Bet jeigu tokio neturit – išugdykit tokį.

Paprasčiausias būdas skiltininkams ir paskiltininkiams formuoti – tai duoti jiems kiek galima daugiau galimybių įgyti įvairiausių žinių. Jie gali gauti žinių:

- asmeninės patirties,
- draugininko patarimų ir auklėjimo,
- bei knygų ir skautiškos spaudos dėka.

Patartina draugovėje turėti mažą biblioteką, skirtą specialiai jauniems vadams. Joje nebūtina turėti daugiau kaip tuziną knygų, tačiau privalo būti šios knygos:

- du vienetai Baden-Powellio „Skautybė berniukams“,
- organizacijos statutas,
- kelios knygos moralės ir būdo lavinimo temomis,
- kelios skautiškos technikos knygos – apie pirmąją pagalbą, „pionerijos“ darbus, žaidimus, signalizavimą, stovyklavimą.

Tos knygos neturėtų būti vien draugovės būklo papuošimas. Nederėtų joms būti padengtoms dulkėmis, nes tada atrodytų, kad panašiai yra ir su skiltininkų smegenimis. Be knygų, būtinai reikia turėti oficialius organizacijos periodinius leidinius skautams ir vadovams.

Skiltininkai ir paskiltininkiai turėtų naudotis ne tik knygomis, bet, reikalui esant, ir draugininko patarimais. Reikia suteikti jiems progą pašnekėti su draugininku jo namuose ar specialioje sueigose, kurios būtų daromos reguliariai kas savaitę draugovės būkle (draugovės štabo posėdžiai).

Draugininkui nereikia būti „vaikščiojančia enciklopedija“, bet jam reikia turėti pakankamai intelekto ir sumanumo, kad galėtų patarti kitiems net ir tokiais klausimais, kuriuos kartai ir pats menkai išmano.

Baden-Powellio nuomone, vado pareiga nėra tik mokyti savo skautus, bet labiau **sužadinti juose norą pramokti**. Vadas privalo įkvėpti savo skautams norą žinoti.

Kartą šiaip jau geras skiltininkas pamiršo, kaip rišamas vienas paprastas skautiškas mazgas. Jis nedrįso to paklausti draugininko – jis bijojo, kad draugininkas iš jo nepasijuoktų. Skiltininkas neturėtų šitaip galvoti, ir draugininkui reikėtų pasistengti su skiltininkais bendrauti taip, kad jiems nekiltų panašių minčių. Dėl skiltininko,

kuris bijo draugininkui prisipažinti pamiršęs kokį mazgą, elgesio iš dalies kaltas draugininkas.

Paskiltininkiams privalo būti teikiamos tokios pat žinios, kaip ir skiltininkams. Paskiltininkis turi būti parengtas skiltininko vietai užimti. Skiltininkai ir paskiltininkiai turėtų būti ne tik susipažinę su skautybės teorija – reikia, kad jie visas savo žinias mokėtų taikyti ir praktiškai. Draugininkas gali sudaryti tam tikrą studijų skiltį iš skiltininkų ir paskiltininkų. Jis pats būtų jos vadas – skiltininkas. Ši skiltis galėtų, pavyzdžiui, mokyti pirmojo patyrimo laipsnio programą arba specializuotis kokioje nors specialybėje, arba mokyti gero stovyklavimo. Šitaip patys skiltininkai gali įgyti daug naudingų žinių, kaip vadovauti savo skiltims ir jas lavinti. Taip pat labai svarbu skiltininko, kaip ir draugininko, pareigas laikyti pasiruošimu skautininko laipsniui ateityje.

IV SKYRIUS

Kada skiltininkas vadovauja?

Atsakymas paprastas – visada. Skiltininkas vadovauja žaidimų metu, kur skiltis dažniausiai būna atskira komanda, vadovauja darbui, viską prižiūri, duoda reikiamus nurodymus, pamoko. Skiltininko, kaip vado, autoritetą didina ir palaiko tai, kad jis **dalyvauja draugovės štabo** bei pirmininkauja skilties **posėdžiuose**, organizuoja savo skilties pasirengimą konkursams.

Be to, skiltininkas **turi skilties knygelę**, kurią pildo kas savaitę. Ją visada nešiojasi su savimi ir joje pažymi skautų dalyvavimą užsiėmimuose. Taip pat skilties knygelėje kiekvienas skautas turi savo puslapį, kur yra įrašytos ir žinios apie jį³.

Skiltininkas turi ir daugiau galimybių didinti savo autoritetą. Vienas būdų tam pasiekti – gerai pažinoti savo skautus, jais domėtis ir laisvu metu pažinti jų tėvus. Taip pat jis turėtų stengtis turtinti savo žinias įvairiose srityse, gerinti savo praktinius įgūdžius, plėtoti iniciatyvą, plėsti akiratį, lavinti protą ir sumanumą, stengtis padaryti viską, kad sudomintų savo skautus ir teiktų jiems naudą.

Liūtų skilties skiltininkas, pavyzdžiui, gali nusivesti savo skautus į zoologijos sodą, jei toks yra mieste, stebėti su savo skilties skautais tikrąjį liūtą, jo elgesį, pasimokyti tikrojo jo balso.

Kaime skiltininkas, sužinojęs apie lietaus vandeniu užlietą kelią, nuveda skiltį į vietą ir ten praktiškai stengiasi išaiškinti potvynio priežastį ir ją pašalinti, pavyzdžiui, pravalyti užsikimšusį upeliuką.

Skiltininkas taip pat galėtų kas savaitę, panagrinėti su savo skilties skautais naudingą straipsnelį iš skautiškos spaudos arba paskaityti Baden-Powellio patarimus ir kartu su jais pateikti savo asmenines pastabas.

Keli patarimai skiltininkams

Tu privalai vadovauti, įsakyti – kaip tu to imsi? Argi tu šauksi savo skautams: „Štai ką turit padaryti! Dirbkit greičiau! Tai turi būti gerai atlikta!“? Ne, tu, sušukęs skilties šūkį, sakai: „Mes privalome padaryti šį darbą, eikim kartu su manimi. Darykim greit ir gerai“, – ir pradedi dirbti pirmas. Negalima šaukti ir vadovauti darbui, pačiam nedirbant. Tu nurodysi darbą, tu jį prižiūrėsi, bet tu nebijosi susitepti rankų ar pavargti bedirbdamas kartu su skautais.

Tu pažįsti visus savo skautus ir žinai, ką kuriam reikia pasakyti, norint jį paraginti dirbti. Tai vadinama taktiškumu. Tau reikia jo turėti. Svarbiausia, tau reikia turėti kantrybės – tai yra tavo socialinio gyvenimo pagrindas. Pamažu tu įgausi reikalingą patyrimą bei praktiką.

Esi geras skiltininkas ir tikiu, kad esi tvarkingas. Jei tu pritrūkusi brangaus laiko, ieškodamas savo pamestų ar pamirštų daiktų, tu rizikuoji pritrūkti ir geros nuotaikos.

V SKYRIUS

Skiltininko privilegijos

Jei skiltininkui ir paskiltininkui suteikiamos specialios privilegijos, tai padeda jiems įgyti daugiau orumo savo skautų akyse. Mes jau minėjome kai kurias skiltininko privilegijas, kaip, pavyzdžiui, būti draugovės štabo nariu, turėti galimybę naudotis specialia biblioteka ir apskritai vadovauti skilties darbui bei administraciniams reikalams. Dabar paminėsime kai kuriuos būdus, kurie prisideda prie skiltininkų ir jų padėjėjų įtakos sustiprinimo.

Jei draugininkas turi laiko, jis parenka vakarą ypatingai skiltininkų ir paskiltininkų sueigai, per kurią suteikia specialius nurodymus, reikalingus užimti jų pareigoms. Tokios sueigos gali būti daromos draugovėje kas savaitę, kartą per mėnesį ar net tik kas trimestrą. Reikalui esant, dvi ar kelios draugovės gali organizuoti panašias skiltininkų sueigas bendromis jėgomis.

Per tokias sueigas, pavyzdžiui, kas nors, išmanantis tą sritį, aiškina topografiją, gydytojas aiškina pirmąją pagalbą, kitą sykį pakviestas inžinierius paprastai paaiškina skiltininkams apie laikinus tiltus, jų rūšis ir statybą. Galimiems panašioms naudingiems pašnekesiams su skiltininkais nėra ribų. Įgytas žinias skiltininkai vėliau perduoda savo kilčių skautams.

Šis metodas yra įvertintas ir nuolat praktikuojamas daugelyje geriausių mūsų didelių miestų tuntų. Daug Londono tuntų, kurių kiekvienas turi po 10 – 20 draugovių, rengia bendras skiltininkų ir paskiltininkų sueigas kas trimestrą. Šiose sueigose dalyvauja maždaug po 50 skiltininkų ir jų pagalbininkų. Skiltininkai ir patys skaito referatus apie jiems aktualius dalykus. Šie referatai yra palydimi draugiška kritika ir minčių bei nuomonių pasikeitimu.

Tokiam skiltininkų susirinkimui pirmininkauja tunto štabo narys ar vienas draugininkų, bet sekretoriauja, skaito ir protokolus rašo bei juos kam reikia įteikia kas nors iš pačių skiltininkų. Protokolai yra atiduodami suinteresuotų draugovių adjutantams.

Gera organizuotos ir kelerių darbo metų patirtį turinčios draugovės paprastai pastebi, kad retkarčiais labai naudinga surengti specialią skiltininkų ir paskiltininkų savaitgalinę išskylą, kurios tikslas būtų papildyti jų praktines stovyklavimo žinias. Šis metodas gali duoti puikių rezultatų.

³ Vardas, pavardė, gimimo data, mokykla, tėvų užsiėmimas, kada kokiems patyrimo laipsniams gauti išlaikė egzaminus, kuo pasižymėjo ir pan.

VI SKYRIUS

Draugovės štabas

Draugovės štabas gali būti sudarytas įvairiai. Bet kiekvienoje draugovėje jis yra būtinas. **Tai svarbiausias draugovės organas.**

Iš pradžių anglų draugovėse buvo du panašūs organai. Vienas, draugovės „garbės teismas“, buvo kaip tribunolas. Jis nutardavo, kaip bausti atskirus skautus už nusižengimus, pareiškėdavo įspėjimus bei pastabas, bet taip pat rūpindavosi ir svarbiausiais draugovės dalykais. Taip pat buvo įsteigta ir draugovės „skiltininkų taryba“, kuri kartu su draugininku aptardavo visus eilinius draugovės reikalus. Vėliau paaiškėjo, kad neprasminga turėti du panašius organus, kurių funkcijos dažnai sutapdavo ir geriau abu sujungti. Taip ir atsirado draugovės štabas. Draugovei jis yra labai naudingas.

Draugovės štabą sudaro visi draugovės skiltininkai, paskiltininkiai, draugininkas ir adjutantas. Kai kur draugovės štabe, be skiltininkų, būna tik vienas kitas paskiltininkis ar vienas kitas, specialiai tam parinktas, eilinis skautas. Draugovės štabo posėdžiui paprastai pirmininkauja draugininkas. Ypatingais atvejais, kai nėra draugininko, pirmininko pareigas gali užimti ir jo adjutantas arba vienas skiltininkų.

Draugovės štabas turi abi galias – vykdomąją ir teisiamąją. Kiekvienos srities klausimams aptarti štabas renkasi į atskirus posėdžius. Vykdomasis, paprastas posėdis šaukiamas kas savaitę ir gali trukti tik 5 minutes. Jame svarstomi einamieji draugovės reikalai.

Vienas berniukų sekretoriauja ir rašo protokolus. Sekretorius perskaito ankstesnio posėdžio protokolą. Po to kiekvienas skiltininkas pateikia trumpą savo

skilties praeitos savaitės darbo apžvalgą. Jei kokio skiltininko nėra, tai vietoje jo pranešimą padaro jo paskiltininkis. Jei skiltininkas turi su savim skilties knygelę, jis paprastai perskaito ir ten pažymėtas svarbias žinias.

Toliau draugovės štabas svarsto ateinančios savaitės darbo programą: skilčių veiklą, pavyzdžiui, laipsnių programos mokymąsi, konkursus, iškylas bei ekskursijas, stovyklas, kitų skilčių priėmimus ir panašiai.

Jei draugininkas turi ką nors pranešti draugovei bendrai, jis pasinaudoja štabo posėdžiu – pasako tai skiltininkams, jie vėliau tai perduoda savo skautams.

Tvirtai patariame per draugovės štabo posėdžius duoti visišką laisvę diskusijoms. Draugininkui tai geriausia proga sužinoti, ką jaučia ir ko nori jo skautai.

Nenorint gaišinti brangaus laiko, štabo posėdį galima padaryti tuoj po draugovės sueigos. Skautai eina namo, o skiltininkai ir paskiltininkiai lieka štabo posėdžiui. Eilinių draugovės skautų akyse tai pagerins draugovės štabo įvaizdį.

Draugovės štabas savo teismo funkcijoms atlikti gali rinktis atskirai. Tam tikslui jis gali būti kiek pakeistas. Pavyzdžiui, kai kuriose draugovėse štabo posėdyje, turinčiame garbės teismo uždavinį, dalyvauja draugininkas ir tik du ar trys specialiai parinkti skiltininkai. Kai teisiamas vienas draugovės narių, **teisme negali dalyvauti joks skautas, užimantis už jį žemesnes pareigas.**

Draugovės garbės teismas renkasi tik tada, kai kas nors nusižengia skautų įstatams. Geroje draugovėje teismo posėdžiai neturėtų vykti dažniau, kaip du – tris kartus per metus. Teismo nariai laiko savo pareigą ir garbę, **teismo posėdžiui pasibaigus, nutraukti visas diskusijas dėl balsavimo ar nutarimo.** Kiekvienas teismo nutarimas yra laikomas viso teismo, o ne atskiro skauto nuomone.

Didžiausias draugovės štabo posėdžių pliusas yra tai, kad jie daugiau, negu kas kita, plėtoja skilčių sistemą ir stiprina skilčių vienybės nuotaiką. Kiekvienas skiltininkas žino, kad jis atsakingas už savo skiltį ir jos skautus. Tačiau jis niekur taip gerai to nejaučia, kaip draugovės štabo ar garbės teismo posėdyje. Čia jis privalo pateikti informaciją ne tik apie skilties darbą, kurį jis turi prižiūrėti, bet taip pat ir pasiaiškinti dėl vieno ar kito savo skauto aplaidumo bei nusižengimo.

Pavyzdžiui, draugininkas per draugovės štabo posėdį gali paklausti skiltininko, kodėl vienas jo skautų nešioja vienerių tarnybos metų žvaigždutę, kai jis dar nėra išlaikęs III patyrimo laipsnio egzaminų. Arba: ar Jonukas, kuris vakar susilaužė ranką, yra gydomas namuose ar ligoninėje? Jei ligoninėje, tai kuriomis valandomis galima jį lankyti? Skiltininkas turėtų tai žinoti.

Gali būti naudinga, kad draugininkas, kuris pirmą kartą rengia draugovės štabo posėdį, surašytų štabo pareigas ir teises. Tos taisyklės turėtų būti perskaitytos pirmame posėdyje, priimtose ir įtrauktose į protokolą.

Pavyzdžiui, būtų neatsargu leisti draugovės štabui pašalinti iš draugovės kokį skautą, jei skiltininkai, kurie yra jauni berniukai, dar gerai nesupranta visų skautybės tikslų ir esmės.

Aišku, draugininkas turi „veto“ teisę prieš štabo posėdžio nutarimus. Tačiau jis turėtų stengtis taip organizuoti veiklą, kad šia teise netektų naudotis.

VII SKYRIUS

Skilties vienybės nuotaika

Ankstesniuose skyriuose buvo aiškinama, kaip skiltininkas turėtų organizuoti savo skilties veiklą. Tačiau tiek skiltininkai, tiek draugininkai taip pat turėtų apjungti savo pastangas, norėdami sukelti berniukams skilties vienybės nuotaiką. Tai reiškia, kad kiekvienas skilties skautas turi jaustis esantis vieningo organizmo dalis. Reikia, kad bet kuris berniukas, reikalui esant, pamirštų savo asmeninius norus dėl bendros vieneto – skilties – naudos ir gerovės.

Kai berniukas tampa skautu ir kai jis duoda žodį, jo būsimasis skiltininkas jį pristato draugininkui. Kol berniukas nėra davęs skauto žodžio, teoriškai jis nepriklauso nė vienai skilčiai, nes skiltyse yra tik skautai, o nedavęs žodžio berniukas nėra skautas. Tik davęs žodį, jis tampa skilties nariu.

Po žodžio ceremonijos, tokios, kaip ji yra aprašyta Baden-Powellio „Skautybėje berniukams“, „naujas skautas ir jo skiltininkas grįžta prie savo skilties“. Skautas jau nėra šiaip koks nors berniukas; jis tapo „sakalu“, „žirgu“, „lapinu“ ar „strazdu“. Tai reiškia, kad jis priklauso „sakalų“, „žirgų“, „lapinų“ ar „strazdų“ skilčiai. Jam reikia žinoti šio gyvūno įpročius. Jis pramoks skilties šūksnį ir mokės juo naudotis taip, kad miške už 50 metrų jį galima būtų girdėti ir suprasti. Skilties šūksnį reikia naudoti kaip įmanoma dažniau.

„Joks skautas neturi teisės naudoti ne savo skilties šūksnį“, sako Baden-Powellis. „Strazdas“ labai didžiuojasi, būdamas strazdu. Baden-Powellui šią taisyklę diktavo mintis apie teismą bei patikimumą. Vilkas meluoja, jei nori apsimesti avinu. **Skauto garbė visada reikalauja teisingumo, net jei tas skautas ir**

būtų lapinas.

Naujas skautas, pramokęs skilties šūksnį, pradeda mokytis skilties gyvulio ar paukščio įpročių. Taip pat jis mokosi pasirašyti skilties emblemos piešiniu. Visa tai daroma skilties vieningumo nuotakai sustiprinti. Skautavime reikia kreipti dėmesį į smulkiausias dalykus. Taip pat Baden-Powellis pataria kiekvienai skilčiai pasirinkti sau kokį pošūkį. Jį parenka patys skautai vienoje iš sueigų. Pavyzdžiui, lapinų skiltis gali pasirinkti pošūkį: „gudrūs, bet teisingi“.

Kita priemonė skilties vienybei ir individualumui stiprinti – tai bendrame draugovės būklo kambaryje kiekvienai skilčiai palikti atskirą kampą ar sieną. Kai „erelis“ atvyksta į sueigą, jis pirmiausia eina į „erelių lizdą“ – savo skilties kampą. Taip pat į būklą atėjęs „lapinas“ skuba į „lapinų olą“ ir panašiai. Jei draugovė turi nuolatinį būklą, tai kiekviena skiltis puošia ir įtaiso savo kampą pagal savo nuožiūrą ir skonį. Pradedama paprastai įtaisant pakabas drabužiams ir vietą lazdoms sustatyti.

Kiti pasakys: „Jei draugovės kambarys nėra didelis, negalima kiekvienai skilčiai rezervuoti atskiros vietos“. Tai gali atsitikti tik tada, jei būklas nėra pritaikytas. Draugininkas gali to išvengti, atsižvelgdamas į skautų skaičių, kai renka būklą.

Pagaliau, nėra būtina, kad visos skiltys susirinktų į savo užsiėmimus kartu vieną ir tą patį pavakarį. Jos gali atitinkamai pasiskirstyti savaitės dienas. Draugovės sueigos daromos sekmadieniais po mišių.

VIII SKYRIUS

Skilties disciplina

Skilties disciplina yra skautus auklėjanti tvarka, viešpataujanti skilties veikloje. Darbui reikia parengti gerą ir tikslią programą ir jos griežtai laikytis. Jei, pavyzdžiui, draugovės sueiga yra paskirta nuo 10 iki 11.30 val., būtina, kad draugininkas ar jo adjutantas būtų vietoje lygiai 10 val. ar net kiek anksčiau. Išimtis daroma tik tuo atveju, kai skiltininkams iš anksto pranešta, kad sueigą jie privalo praveisti patys.

Skiltininkas taip pat turi būti punctualus. Jei jis negali nepavėluoti dėl savo tiesioginio darbo ar kitų priežasčių, jis privalo iš anksto apie tai pranešti savo paskiltininkui ir prašyti, kad tas jį pavaduotų.

Lygiai 10 val. draugininkas duoda komandą sueigos pradžia. Skiltininkai bėga į savo skilčių kampus ir rikiuoja savo skautus. Skiltys išsirikiuoja maždaug per dvylika sekundžių po draugininko komandos. Rikiuodamas savo skiltį, skiltininkas gali pasakyti: „lapinai – rikiuot!“, arba jis sušunka skilties šūksnį, arba duoda kokią kitą skilčiai matomą ir suprantamą ženklą. „Bebrų“ skiltininkas, pavyzdžiui, pliaukšteli delnais ir krapštosi už dešinėsios ausies vietoj komandos „rikiuot!“. Jis pasikrapšto už kairiosios ausies vietoj komandos „išsiskirstyt“ ir panašiai. Skiltininkas privalo visada stovėti taip, kad visi skilties skautai jį aiškiai matytų.

Visos skiltys išsirikiuoja į vieną eilę. Draugininkas stovi salės viduryje. Jam sušvilpus sutartą ženklą, skiltys, skiltininkų vedamos, sustoja aplink jį panašiai į rato stipinų, kurio centre yra draugininkas. Eidami skautai gali pamėgdžioti savo skilčių žvėrių balsus, bet tai nėra privaloma, ypač esant kambaryje. Skiltininkai sustoja pora žingsnių prieš draugininką, o šis duoda kai kuriuos nurodymus ar pasako sueigos programą. Po maldos, pagerbus vėliavą, draugininkas greit peržiūri skiltis. Skiltininkai, o kai jų nėra – jų padėjėjai, patikrina skautų dalyvavimą ir pažymi skilties knygutėje neatvykusius. Pagaliau draugininkas liepia pradėti darbą. Kiekvienas skiltininkas saliuotuoja ir savo skiltį greit nuveda į jos salės kampą, po to duoda komandą „išsiskirstyt“ ir pradeda užsiėmimą.

Aišku, kad visos ceremonijos neturėtų užtrukti ilgiau kaip penkias minutes. Jų nuolatinio kartojimo tikslas yra padidinti paprastų užsiėmimų discipliną. Baigiant sueigą draugininkas sušvilpia – „dėmesio!“. Kiekviena skiltis kaip įmanoma greičiau sutvarko savo daiktus, skautai užsideda skrybėles, pasiima lazdas. Skiltininkai savo skiltims komanduoja „ramiai!“, po to draugininkas duoda komandą „laisvai – išsiskirstyti!“. Sueiga baigta⁴.

Tai vienas būdų tvarkai ir disciplinai draugovės būkle įgyvendinti. Svarbiausia – suteikti atsakomybę skiltininkams ir savarankiškumą bei individualumą skiltims.

Draugininkas vengia duoti įsakymus bei paliepimus tiesiogiai skautams – jis stengiasi tai daryti per skiltininkus. Tie, kurie pataria daryti

atvirkščiai, matyt, nėra mėginę elgtis kitaip.

Viename Londono turtų, kur žiemą reguliariai daromi bendri pašnekesiai skautų įstatams aiškinti, 800 skautų renkasi jų klausytis. Jie ateina ir atsisėda salėje skiltimis, savo skiltininkų vedami. Tokiu būdu didelei salei nereikia ypatingos priežiūros ir taisyklių tvarkai palaikyti. Geriausia skiltį einant rikiuoti grandine – skautai eina vienas už kito, skiltininkas eina šalia pirmojo iš dešinės. Patariame priešakyje statyti žemesnius berniukus. Prie jų žingsnio taikosi kiti.

⁴ Aprašytoji sueiga nėra tikra draugovės sueiga. Tai vienu metu, draugininkui dalyvaujant, daromi eiliniai skilčių užsiėmimai. Toks metodas skautų akyse pakelia skilties reikšmingumą ir šių sueigų discipliną.

IX SKYRIUS

Rengimasis II patyrimo laipsniui

Per skilties užsiėmimus kiekvienas skiltininkas moko savo skiltį, tačiau, išskyrus naujai įsikūrusias draugoves, jis per skilties sueigas nesirūpina naujų pasirengimu. Dažniausiai naujoko parengimui vadovauja paskiltininkis, atėjęs pas kandidatą į namus. Paskiltininkis jam paaiškina viską, ko reikia III patyrimo laipsnio egzaminams. Daugelyje draugovių kandidatai privalo įgyti šias žinias, prieš būdami priimti į draugovę.

Skiltininkas daugiausiai rūpinasi skilties parengimu II-jam patyrimo laipsniui. Net jei ir visi skilties skautai išlaiko II patyrimo laipsnio egzaminus, reikia nuolat dalyką kartoti, taip pat reikia kartoti ir visą II patyrimo laipsnio programą.

Svarbiausias skiltininko uždavinys – padaryti skilties darbą įdomų. Taigi jam reikia labai daug įvairių žinių. Skiltininkui patartina neužimti skautų vienu dalyku ilgiau kaip pusvalandį. Jis niekad nieko neaiškina skautams, prieš tai nenurodęs, kam tai galėtų būti reikalinga ir naudinga. Kam žinoti šešiolika kompasų taškų, jeigu rasti keliui į draugovės sueigą kompasas nereikia? Taigi skiltininkas prašo skautų įsivaizduoti, esą jie paklydę miške ar jūroje, o po to aiškina, kaip galima rasti kryptį kompasu, laikrodžio ir saulės ar žvaigždžių pagalba.

Geras skiltininkas nepasakos apie kompasą, jo neparodęs ir nenubraižęs lentoje jo apskritimo. Bet prieš nubraižydamas kreivą apskritimą, jis paklaus skautų, koks yra geriausias būdas apskritimams braižyti ir paprašys, kad koks skautas pamėgintų

jį nubrėžti, po to jis nubrėš pats.

Mokantis pirmosios pagalbos dalykus, skiltininkas iš pradžių pasakoja apie kai kuriuos nelaimingus atsitikimus ir tik po to duoda praktinius nurodymus. Jis gali parodyti žmogaus skeleto piešinį ar nusivesti skiltį į muziejų ir rodyti tikrąjį. Jis prašo skautų įsidėmėti kaulus. Skiltininkas ieško įdomių gelbėjimo nelaimingų atsitikimų metu aprašymų spaudoje. Per užsiėmimus jis nešneka visą laiką vienas, jis leidžia ir skautams pareikšti savo nuomonę.

Šios knygutės rėmeliai yra per siauri išaiškinti visiems II patyrimo laipsnio programos klausimams. Skiltininkas, be abejo, sugebės duoti skautams reikalingus paaiškinimus, jei jis pats buvo mokėsis šį kursą kartu su vyresniuoju, prisilaikančiu čia nurodytų skautiškų aiškinimo metodų.

IX SKYRIUS

Rengimasis specialybėms

Draugininko pareiga yra ne tiek mokyti savo skautus, kiek suteikti jiems progą mokytis patiems. Šią taisyklę taip pat sėkmingai galima taikyti ir skiltininkams. Skiltininkas gali nuvesti savo skautus pas kokį nors instruktorių specialiam dalykui išsiaiškinti. Pavyzdžiui, vieną dieną jie nueis į maudyklę ir ten plaukiojimo mokytojas praves jiems plaukiojimo pamoką. Kitą kartą skiltininkas gali nuvesti skautus pas gaisrininkus, kurie juos pamokys naudingų dalykų. Dar kitą kartą galima nueiti pas kokią pažįstamą ponį, kuri pamokys virimo, arba pas astronomijos mokytoją, arba pas sodininką, arba pas stalių ir panašiai. Galima paprašyti instruktorių, kad ateitų į draugovės būklą. Kai kuriems dalykams instruktoriais gali būti skautininkai. Dvi skiltys gali kartu mokytis pas vieną ir tą patį asmenį. Tačiau tokiu atveju reikia stengtis, kad į skiltį būtų žiūrima kaip į vienetą ir kad kiekvienas skiltininkas būtų laikomas atsakingu už savo vieneto apmokymą.

Skautų draugovėje darbas gali nukentėti tik todėl, kad skilčių sistema nėra pakankamai įvertinta. Yra daug ponų ir ponų, kurie mielai duotų nemokamų pamokų šešių – aštuonių berniukų grupei, bet jokių būdu nesutiktų tai padaryti visai trisdešimties berniukų draugovei. Septyni skautai, dirbantys virtuvėje, gali būti įdomu ir juokinga, bet turėti savo virtuvėje trisdešimt berniukų kiekvienai šeimininkei būtų per sunku.

Jei draugininkas į skiltį žiūri kaip į apmokymo vienetą, jo draugovė per trumpą laiką gali padaryti didelę pažangą. Sumanūs berniukai gali įgyti daug skautiškų specialybių per šešias savaites, o oficialią Raudonojo Kryžiaus specialybę galima įgyti per penkias ar šešias pamokas.

Pasaulio skautų šefas ne kartą nurodė, kad būtų labai gerai, jei kiekviena draugovės skiltis specializuotųsi kurioje nors srityje. Tai reiškia, kad vienoje skiltyje visi skautai būtų „dviratininkai“, kitoje „sanitarai“, trečioje – „pionieriai“ ir panašiai. Jei visi skilties skautai yra įgiję kokią nors vieną specialybę, jos ženklelis išsiuvinėjamas skilties gairėlėje. Tai ragina dirbti. Be to, skiltis gauna atitinkamą diplomą. Taip pat diplomus gauna ir skautai, kurie, be to dar yra ir asmeniškai įgiję kitų specialybių.

Be abejo, skiltininkas pasistengs padėti savo skautams įgyti kuo daugiau specialybių. Ypač pageidaujamos yra muzikanto, gamtininko, vertėjo, topografo, raitelio ir kitos specialybės. Jei skiltininkas sužino, kad vienas jo skautas pats pramoko kiek skambinti fortepijonu ar griežti kitu instrumentu, jis pasiteirauja, ar šis neturėtų laiko rimtesnėms muzikos pamokoms, ir iškelia draugovės štabo posėdyje klausimą, kaip jam rasti mokytoją.

XI SKYRIUS

Skilties posėdžiai

Labai naudinga kiekvienai skilčiai be užsiėmimų turėti dar ir savo „posėdžius“ – visos skilties susirinkimus, pirmininkaujant skiltininkui.

Kai kurios skiltys turi įprotį kas sekmadienį susirinkti arbatėlei pas vieną savo narių. Tai reiškia, kad kiekvienas skilties, kurioje yra septyni berniukai, skautas kviečia pas save arbatėlei šešis savo skilties brolius skautus kas septintą sekmadienį. Po arbatėlės įvyksta skilties posėdis, bet jis gali būti surengtas ir kita proga.

Šio posėdžio tikslas – leisti skiltininkui suprasti visų skilties skautų nuomones, norus, pageidavimus ir sumanymus. Skiltininkas dalyvauja draugovės štabo posėdžiuose ne tam, kad pareikštų savo asmeninę nuomonę vienu ar kitu reikalu, bet ten jis **atstovauja savo skilčiai**. Jau esame kalbėję, kad, pavyzdžiui, dėl specialybių pasirinkimo draugininkas neturėtų primesti savo norų skiltininkams, bet turėtų apsvarstyti tai kartu su jais draugovės štabo posėdyje. Taip pat ir skiltininkas neprimeta skautams savo norų. Priešingai, jis stengiasi, kad kiekvienas jo skautas pats pasirinktų specialybę, kuriai norėtų rengtis. Skiltyje reikia kurti glaudaus bendradarbiavimo nuotaiką.

Praktiškai nėra skilties veiklos klausimų, kurie negalėtų būti diskutuojami skilties posėdžiuose. Įsivaizduokim kokį skilties konkursą, kuriame kiekviena skiltis gali būti atstovaujama tik trijų skautų. Šie skautai parenkami skilties posėdyje. Jei skiltis nori padaryti bendrą gerą darbėlį, tai skilties posėdis nutaria, kaip ir kokį. Skilties posėdžiuose svarstomi įvairūs klausimai: sumažėjęs sueigų lankomumas, naujokų priėmimas į skiltį, skilties iškylos, atsilankymai pas kitas skiltis ir panašiai. Kartais skiltys nustato savo specialias taisykles, kartais jos pradeda leisti savo laikraščius ir taip toliau.

Reikia atsiminti, kad kiekviena skiltis iš dalies yra atskira skiltis – tai reiškia, **ji yra savarankiška**, tokia, kuri tvarkosi pati, kuri gyvuoja, stengdamasi geriausiai atlikti savo pareigą Dievui ir Tėvynei, padėti artimui ir kiekvienu atveju laikytis skautų įstatų. **Neįmanoma sugebėti nuolat padėti artimui, jei nežinoma priemonių pagelbėti.** Štai kodėl skiltis visą savo laiką skiria naudingoms praktinėms žinioms įgyti.

XII SKYRIUS

Skilčių konkursai

Geriausias būdas skilties vienybės nuotakai sustiprinti ar palaikyti yra nuolatiniai skilčių konkursai. Vienam konkursui tarp skilčių pasibaigus, reikia tuoj pradėti kitą. Daugelyje draugovių skilčių konkursai prasideda ir baigiasi kartu su semestru ar trimestru, bet nesitęsia ištisus metus. Jei atskirų konkursų periodai yra per ilgi, skiltys, kurios jaučiasi atsilikusios, nustoja jais domėtis, nebeturi vilties laimėti ir, pagaliau, nė nesistengia laimėti.

Ir atvirkščiai, jeigu konkursai yra atnaujinami du ar tris kartus per metus, jie būna nuolat įdomūs. Skiltis, kuri atsiliko vieno konkurso metu, gali netrukus, sulaukus naujo konkurso, pasidaruoti ir laimėti.

Nepamirškime, kad konkursai turi būti įdomūs. Jeigu draugininkas viską tvarko vienas, jam gali nepasisiekti. Jei draugininkas yra per daug individualus ir neatsižvelgia į tai, ko nori skautai, jis neturėtų skųstis, kad konkursai nesulaukia skautų entuziazmo. Jau esame pastebėję, kad konkursų temas svarsto draugovės štabas. Gerai, jei draugovės štabas renkasi kas savaitę. Tai beveik būtina.

Skilčių konkursų bendras principas yra toks: taškai duodami už kiekvieną dalyką, dėl kurio varžytis vienodai įdomu visoms skiltims. Taškus reikia skirstyti taip, kad toji skiltis, kur yra daug jaunų skautų, turėtų tiek pat galimybių laimėti, kaip ir kita, kur skautai yra vyresni bei stipresni.

Būkit tikri, kad draugovės štabas vienu balsu nutars, jog reikia duoti tašką už tvarkingą sueigų lankymą. Duokit, pavyzdžiui, šimto taškų maksimumą kiekvienai

skilčiai šešioms mėnesiams ir atimkit po penkis taškus už kiekvieną skilties skautų neatėjimą į privalomą sueigą. Tai puikus būdas. Skilčių knygutės jums padės apskaičiuoti neatvykimų į sueigas procentą vienoje ar kitoje skiltyje ir šitaip jas palyginti.

Jau anksčiau esam sakę, kad draugininkas užsirašo visus neatvykusius į sueigas. Jų pavardės vėliau yra skaitomos draugovės štabo posėdyje ir draugininkas prašo jų skiltininkų pasiaiškinimų. Jei nėra pateisinamos priežasties, draugininkas atima atitinkamai skilčiai penkis taškus. Jei skiltininkas nurodo skauto neatvykimo priežastį, draugovės štabas gali svarstyti jos rimtumą. Kiekvienu atveju, kai skautas negali ateiti į užsiėmimą, jis privalo apie tai perspėti skiltininką ar jo padėjėją. Todėl skiltininkas per draugovės štabo posėdį gali pasiaiškinti draugininkui. Jei skautas turi rimtų neatvykimo priežasčių, tačiau apie tai iš anksto nepranešė skiltininkui, draugovės štabo posėdis gali jam atimti du ar tris vietoje penkių taškų.

Draugovės štabas tikriausiai nutars, kad už kiekvieną konkursų metu skauto įgytą specialybę duodami penki taškai, tiek pat taškų duodama už įgytą I patyrimo laipsnį ir, pavyzdžiui, du taškai už III patyrimo laipsnį ir panašiai. Čia tik kelios mintys, kurių griežtai laikytis nėra būtina, tačiau tai geras būdas paskatinti rengimąsi laipsniams ir specialybėms. Taip pat taškais galima vertinti mazgų, signalizavimo, pirmosios pagalbos, laužų degimo, lenktynių ir kitokių dalykų konkursus.

Štai geras būdas surengti mazgų konkursą: duokit kiekvienam skautui po virvutės gabaliuką, liepkit juos laikyti už nugaros ir surišti kokį mazgą. Po minutės liepkit parodyti surištą mazgą. Skiltis, kurioje visi septyni skautai teisingai surišo įsąkytą mazgą, gauna septynis taškus, toji, kuri gerai surišo tik du mazgus, gauna du taškus.

Duodami kiekvienai skilčiai po dėžutę degtukų ir po kareivišką katiliuką, galite surengti laužo kūrenimo konkursą. Skiltis, kuri pirmoji užvirina litrą vandens, gauna nustatytą taškų skaičių. Kitą kartą draugininkas nutaria, kad, užuot virus vandenį, geriau būtų iškepti kiaušinėnę. Tačiau reikia išsiaiškinti, kas yra „kiaušinėnė“, ir pabrėžti, kad tai nėra nei sklindis (blynas), nei prisvilę kiaušiniai.

Kas nors iš draugovės štabo narių gali patarti duoti taškų už tvarkingas ir geras skautų uniformas. Tačiau „tvarkingos ir pilnos“ apibrėžimas nėra tikslus ir draugininkui kartais bus sunku nustatyti, kuriai skilčiai suteikti pirmenybę. Lengviau įvertinti tvarką stovykloje ir jūs tikriausiai galėsite surengti geriausiai pastatytą ir tvarkingiausių palapinių konkursą. Bet ir čia nereikia pamiršti, kad geriausioji skiltis nėra toji, kuri tvarkosi kareiviškiau, bet toji, kuri parodo daugiausia darbštumo ir skautiško rūpestingumo. Gera skiltis dirba dusyk daugiau, negu bet kuri kita.

Taip pat gerai porą kart per metus egzaminuoti skiltis skautavimo tema. Kiekviena skiltis gali siųsti du savo atstovus, paskirtus skilties posėdžio metu. Klausimus egzaminams gali pateikti tuntininkai. Gerai veikia ir raštiški konkursai iš skautų įstatų, pavyzdžiui, kiekviena skiltis gali pateikti vieną rašinėlį iš įstatų. Taip pat taškais galima vertinti ir skiltininkų knygučių tvarkingumą.

Aš žinau draugovę, kurioje buvo surengtas skilčių gerų darbėlių konkursas.

Galbūt jūs pamanykite, kad tai gali berniukus pastūmėti pernelyg didžiuotis paprastais gerais darbais, tačiau, pasirodo, yra priešingai – tai tik skatina kasdienius gerus darbelius.

Venkit vis tų pačių skilčių konkursų temų. Jų įvairumui nėra ribų. Tikslas – raginti skautus jų skautiškajame darbe ir nuolat skatinti jų pastangas bei entuziazmą. Berniukai mėgsta kovą bei rungtynes ir konkursai jiems nenusibosta. Geresnėse draugovėse skiltys gauna paprastai nuo 500 iki 1000 taškų per semestrą.

Galite manęs paklausti: „Kaip atlyginti laimėjusiai skilčiai?“ Kai kurie draugininkai tokiai skilčiai įteikia kokį specialų ženklą. Tačiau venkit to kiek galėdami, nes to nenumato Sąjungos statutas. Mes turime ir taip per daug įvairių oficialių ženklų ir ženklelių, kuriems įgyti dirba skautai. Nedarykit dar neoficialių painiavų šioje srityje.

Jeigu skautams leidžiama puošti savo būklo sienas, jūs galite įvesti garbės lentą. Kiekvienos laimėjusios pusmečio konkursą skilties vardas, galbūt kartu su jos skiltininko vardu, turėtų būti ten įrašytas. Laimėjusiai skilčiai taip pat galima įteikti kokią gražią statulėlę arba paveikslą. Laimikį galėtų laikyti savo bute skiltininkas pirmas dvi savaites, paskui kiti skilties nariai po vieną savaitę, vėliau jis laikomas draugovės būkle. Kitas būdas išskirti laimėjusią skiltį – leisti jai nešioti draugovės vėliavą iki kito konkurso rezultatų.

Jeigu skiltininkui stinga energijos vesti savo skiltį į pergalę – **reiškia, jis ar jo draugininkas padarė klaidų**, gal ir skiltyje bei skiltininko santykiuose su draugininku ne viskas tvarkoje. Reikia rasti klaidas ir jas pataisyti.

XIII SKYRIUS

Žaidimai

Draugininkams, kurie menkai vertina žaidimus ir jų reikšmę, gali pasirodyti nereikalinga paskirti šiam klausimui atskirą skyrį. Bet žinau, kad bus ir tokių, kurie pasakys, jog apie žaidimus yra parašyta jau pirmajame Baden-Powellio „Skautybės“ puslapyje. Tos knygos pirmieji du sakiniai yra šie:

„Skautų lavinimas, kiek tai įmanoma, turėtų būti vykdomas pratimų, žaidimų ir konkursų keliu. Žaidimus reikėtų organizuoti konkuruojančiomis komandomis – skiltis sudaro komandą ir kiekvienas jos skautas aktyviai dalyvauja žaidime“.

Taigi žaidimai yra labai didelė skautavimo dalis. Net ir patį skautavimą galima pavadinti didžiausiu iš visų žaidimų. Reikia atsiminti, kad mažas ar didelis lauko ar kambario žaidimas turi būti jėgos bei sumanumo konkursas ir kad **skiltis in corpore – su visais savo skautais – privalo visada būti veikimo vienetas**.

Tam visai nereikia kažkokių nepaprastų žaidimų. Baden-Powellis pats sudarė vieną žaidimų rinkinį. Kiekvienas draugininkas turėtų jį turėti. Beveik visas skautų darbas gali būti paverstas žaidimais. Ankstesniame skyriuje buvo bendrai nurodyti skilčių konkursų vykdymo būdai. Draugininkas turėtų pasinaudoti savo vaizduote ir sumanumu. Jei jam to trūksta, jis prašo skautų pagalbos. Draugininko sumanumas gali išsisemti, bet berniukai visada turės naujų minčių.

Pavyzdžiui, per sueigą draugininkas prašo vieno skauto suvaidinti kokį nors nelaimingą atsitikimą. Skautas tuoj bėga durų link, šaukdamas, jog jo drabužiai dega, arba jis puola, apalpęs nuo saulės spindulių, arba jis krinta gatvėje nuo laiptų... Kiekvienas atsitikimas nagrinėjamas labai atidžiai. Vieną kartą skautai, kurių draugas turėjo vaizduoti nudegimo žaizdą krūtinėje, ant padarytų iš skautiškų lazdu neštuvų nunešė jį namo, skiltininkas uždraudė jam ateiti į kitą užsiėmimą ir beveik visi skilties skautai paeiliui kelias dienas ateidavo jo aplankyti! Draugininkas net pareiškė užuojautą „ligonio“ tėvams, kurie nenorėjo jam leisti paguldyti savo sūnelio į ligoninę.

Signalizavimas, plaukiojimas, pėdsakų sekimas, Kimo žaidimas ir kiti dalykai irgi turėtų būti aiškinami, pasitelkiant į pagalbą vaizduotę. Visi šie skilties žaidimai ne tik lavina skilties vienybės ir jos skautų broliškumo jausmą, bet ir suteikia skiltininkui progą pažinti įvairiausius savo skautų gabumus.

XIV SKYRIUS

Geri skilties darbeliai

Kažkas paklausė skiltininką, turėjusį kurpiaus specialybės ženkliuką, kodėl jis pasirinko šią specialybę. Tai buvo vienas Londono skiltininkų. Jis paaiškino, kad jo skilties skautai yra per daug neturtingi, kad galėtų sekmadienį leisti sau išvažiuoti iš Londono į iškylą, o jų tėvai neleisdavo jiems eiti pėstiams, nes jie sunešioja per daug batų. Skiltininkas nutarė pašalinti šią sekmadienio iškylų kliūtį – jis pramoko taisyti batus ir vieną vakarą per mėnesį praleisdavo betaisydamas savo neturtingųjų skautų batus.

Skautų specialybių sistemos tikslas nėra suteikti skautams kuo daugiau ženkliukų. Įgytos specialybių žinios turi būti naudingai panaudojamos kasdieniniame gyvenime. Skautas – sanitaras, aišku, suteiks reikalingą pagalbą susižeidus ar įsipjovus, jei tai nutinka kam nors, esančiam netoli jo. Tas, kas turi misionieriaus specialybę, atliks didelį darbą, mokydamas gatvės vaikus katekizmo ir tikybos bei kartodamas su jais mokykloje įgytas žinias.

Viena Londono draugovė nusprendė tapti pirmosios pagalbos draugove. Draugovė užmezgė ryšį su aklųjų sąjunga. Skiltys apsiėmė du – tris mėnesius slaugyti bei prižiūrėti vieną akląjį. Kiekvieną savaitę buvo skiriami du skautai, kurie ateidavo į aklų butą. Jie perteikdavo jam savo skautiško linksmumą, balsiai skaitydavo laikraščius, kartais atnešdavo net patefoną. Taip pat atrasdavo ir aklajam atnešdavo Brailio raštu rašytų knygų. Vienu žodžiu, jie stengėsi visais būdais būti jam naudingi ir malonūs.

Labai gerai turėti skiltį, kuri moka su panašiu uolumu pasišvęsti gerajam darbui. Skautai realizuoja Baden-Powellio mintį, kad jie turėtų būti riteriai, padedantys silpniesiems bei visur darantys gerus darbelius.

Senų laikų legendose riteriai dažnai ateidavo į pagalbą silpnoms moterims ir mergaitėms, kurios būdavo kokių piktadarių pririštos prie medžių miškuose ar prie uolų, kaip kad, pavyzdžiui, šv. Jurgio legendoje. Jei mūsų laikų jaunas riteris rastų vietoj verkiančios mergelės seną, aklą, lūšnelėje gyvenančią moteriškę, jam būtų garbė jai padėti ir atlikti gerą darbą. Vis tiek, koks mažas jis būtų.

Gerai skilčiai negali būti jokios priežasties nedaryti nuolatinių gerų darbų. Progų yra kiekviename žingsnyje tiek mieste, tiek kaime. Kaime skautas gali ateiti pas kokią vargšą senį pasikasti jo daržę ar pataisyti jam patogesnę kėdę. Mieste yra daugybė labdaros draugijų, kurios apsidžiaugtų realia skautų pagalba ir jų nuoširdžiais norais.

XV SKYRIUS

Vizitai tarp skilčių

Skilčių užsiėmimai privalo turėti tam tikrą tikslą. Aišku, visos skiltys renkasi skautiškiems užsiėmimams ir stengiasi įgyvendinti skautų įstatus, tačiau jos taip pat privalo būti nedidelės naudingos grupės, atliekančios tikrą ir rimtą darbą. Štai kodėl Baden-Powellis pataria skiltims specializuotis.

Skiltis gali būti sanitarų būrelis, nedidelė ugniagesių komanda, pionierių būrys, kokių nors amatininkų mėgėjų grupė ir panašiai. Skiltis dar gali būti muzikantų orkestrėlis, komikų būrelis, choras ar indėnų šokėjų trupė. Jei kiekviena skiltis turėtų panašią specialybę, draugininkui būtų visai nesunku organizuoti vakarus – gal net su nauda draugovės kasai.

Išmėginti muzikinius ir artistinius skilties gabumus bei tobulintis šiose srityse reikia per skilties užsiėmimus. Taip jūs pamatysite, ką galite padaryti. Šia prasme vienos skilties pas kitą atsilankymai – vizitai – yra labai naudingi. Jie suteikia progą pasirodyti ir ragina pasistengti.

Štai kaip tai daroma: vieną vakarą X draugovės „lapinų“ skiltis ateina viešnagėn į Y draugovę. Tai tolima kelionė. Atvykusieji į svečius „lapinai“ yra Y draugovės širdingai sutinkami. Atvykusieji prašomi parodyti savo sugebėjimus. Jie, pavyzdžiui, pradžia šoka „lapinų šokį“. Jų šeimininkai, nenorėdami atsilikti, irgi rodo, ką gali. Pavyzdžiui, signalizavimą, kurį gerai moka. Po to „lapinai“ parodo, kaip jie žaidžia stalo tenisą. Šeimininkai baigia programą, rodydami kokią nors ypatingą savo triuką.

Po to suruošiama kukli arbatėlė, dainuojama, ir „lapinai“, patenkinti maloniai praleistu vakaru, grįžta į savo olas.

Po kiek laiko Y draugovės „briedžiai“ vizituoja X draugovę. Jie rodo savo sportinius sugebėjimus. Šeimininkai pasakoja kokią anekdotą, pavyzdžiui, kaip siuvama skautiška uniforma Afrikoje, padainuoja kokią dainelę, pagriežia smuiku ir panašiai. Kadangi visa tai užtrunka neilgai, prieš išeinant svečiams, vėl suruošiama maža arbatėlė ir visi skautai bendrai papokštauja, pasijuokia bei padainuoja.

Skilčių pasikeitimo vizitais nauda yra dviguba: pirmiausia, tai ugdo skilčių individualybę. Be to, tai lavina įvairius skilčių sugebėjimus ir platina skautų akiratį – suteikia progą pamatyti, kas daroma kitose draugovėse bei skiltyse.

XVI SKYRIUS

Skilties iškyloje bei stovykloje

„Skautų stovykloje palapinės nėra išrikiuotos kaip kariuomenės stovyklose, skautai jas stato dideliu ratu aplink vado palapinę 50 – 100 metrų atstumu viena nuo kitos“. „Jos sustatytos taip, kad kiekviena skiltis turėtų savo atskirą gyvenimą“. „Kiekviena skiltis paprastai turi vieną atskirą palapinę. Ši palapinė pastatyta tolokai nuo kitų, tačiau taip, kad būtų girdėti draugininko balsas, sklindantis nuo jo palapinės“.

Tokia yra skautiškos stovyklavietės idėja⁵. Stovykla yra geriausia proga suteikti skilčiai daugiau individualumo ir savarankiškumo. Skiltininkas čia būna visiškai atsakingas už savo palapinės tvarką ir savo skautų discipliną. Stovyklai pasibaigus skiltis, kurios palapinė viso stovyklavimo metu buvo tvarkingiausia, gauna ypatingą pagyrimą. Jei tik įmanoma, patariu kiekvienai skilčiai turėti atskirą virtuvę. Galbūt tai sunkiai įgyvendinama didelėse ar tose stovyklose, kurios trunka savaitę ar dvi. Tačiau tai lengvai įvykdoma ir yra patogu, vykstant šeštadienį į vienos nakties iškylą ar kelių dienų stovyklose. Tokia tvarka leidžia neimti su savim sunkių draugovės virtuvės įrankių.

Kai pasigirsta švilpukas ar trimitas, šaukiantis valgiui, užsiėmimui ar kitam susirinkimui, skiltininkas išrikiuoja savo skiltį prie jos palapinės ir veda indėnų vora prie centrinės draugininko palapinės, jei ji yra, arba į tam skirtą aikštę, kur

visi skautai susirenka ratu aplink draugininką – stovyklos viršininką. Nedidelėse skautų stovyklose geriau nenaudoti trimito, tik švilpuką – tai labiau tinka skautams. Rinktis visada reikia ratu aplink savo draugininką ar skiltininką.

Jeigu skiltys neruošia valgio kiekviena atskirai, tai kasdien iš eilės vienai galima liepti virti valgi, kitai patarnauti prie stalo, trečiai prižiūrėti bendrą stovyklos tvarką. Visada reikia tvarkytis taip, kad kiekviena skiltis iš eilės turėtų progą dirbti visus įvairius stovyklos darbus ir galėtų maksimaliai išnaudoti progą pasipraktikuoti stovyklos metu.

Kai kuriose senose draugovėse, gyvuojančiose ketverius – penkerius metus, draugininkas gali leisti skiltininkams savarankiškai vesti skiltis į naktines iškylas. Tai labai naudinga. Tačiau tai turi būti ypatinga skiltininkui duodama teise, bet ne visuotinis reiškinys. Tik prityręs, kelerius metus išbuvęs skautuose ir skautišką metodą visiškai įsisavinęs skiltininkas gali su savo skautais eiti į naktines iškylas.

⁵ Mišrioje stovykloje įrengiamos atskiros skautų ir skaučių pastovyklės.

XVII SKYRIUS

Kai kurie sunkumai

Perskaitęs ankstesnius šios knygutės skyrius, draugininkas gali pasakyti: „Aš sutinku su tuo, kad skilčių sistema yra geriausias būdas draugovei organizuoti ir vadovauti. Taip pat esu įsitikinęs, kad daug gerų draugovių laikysis šios sistemos, bet mano situacija išskirtinė, aš negaliu priimti visų šių patarimų ir įgyvendinti jų savo draugovėje”.

Toks vadas ims pasakoti apie savo skautų temperamentą, apie jų nepastovumą arba stebėtiną lėtumą ir panašiai. Kitas pasakys, kad jo skautų namai yra per toli vieni nuo kitų, kad skautams per sunku dažnai, ypač žiemą, rinktis. Vienas draugininkas nuspės, jog jo draugovei veikti ypatingai sunku, nes joje daug vyresnio amžiaus skautų, kitam trukdys sunkumai su jaunesniais skautais. Dar kitas draugininkas pasakys, kad negali visiškai naudotis skilčių sistema, nes neturi adjutanto, turi žmoną, tris vaikus, per vėlai grįžta iš darbo savo įstaigoje... Tai kaip tik tos priežastys, dėl kurių skilčių sistema tampa dar reikalingesne.

Skautų judėjimas pats savaime yra originalus judėjimas. Norint gerai įgyvendinti skautybės principus, reikia naudoti itin originalius ir sėkmingus auklėjimo metodus. Šie metodai atsispindi žodžiuose „skilčių sistema”.

Koks nors draugininkas gali pasakyti: „Aš tikiu šios sistemos sėkmingumu, bet jau dvejus – trejus metus vadovauju draugovei remdamasis kiek kitais principais. Aš negaliu dabar jų pakeisti. Man reikėtų viską pradėti iš naujo”.

Nesusipratimams išvengti reikia pabrėžti, kad skilčių sistema nėra teorinė sistema. Ji paremta tuo, kad berniuko būdai išugdyti bei jam išauklėti reikia naudotis daugiausia tuo, ką jis jau turi savyje, ir mažiau jam pristesti iš šalies. Berniukai privalo patys pamažu tapti skautais, niekas to negali padaryti vietoj jų. **Berniukui galima duoti skautiškus marškinius ir trumpas kelnes, tačiau tik jo paties širdis ir siela gali jame uždegti skautišką nuotaiką.**

Tuo įsitikinti jums nereikia ilgų bandymų metų. Pakaks vienos savaitės. Skaitykit Baden-Powellio „Skautybę” taip, kaip reikia ją skaityti – įsivaizdavus save berniuku. Tai turėtų paskatinti ir jūsų darbą.

Jei norite įvesti savo draugovėje skilčių sistemą, pirmiausia paaiškinkit savo skautams, kas gi yra toji skiltis – tikra prasme atskiras vienetas. Po to, negaišdami laiko, įveskit draugovės štabo posėdžius ir skilčių konkursus. Visa kita veikla ir pažanga išsiplėtos savaime.

XVIII SKYRIUS

Kaip skilčių sistemos pagalba organizuoti draugovę

Visi tie, kurie turi skautiško darbo patirties, pradedantiems skautų vadams galėtų duoti tokį patarimą: „**Neskubėkit!**“ Pradžiai niekada nebūna per mažai berniukų, dažniausiai jų turime per daug. Jau esame minėję, kad norint sėkmingai naudotis skilčių sistema būtina skiltininkams ir paskiltininkiams suteikti ypatingą pasirengimą ir aukštesnį išsilavinimą, nei turi berniukai, kuriems jie turės vadovauti. Skilčių sistemą reikia pradėti gyvendinti iš pat pradžių.

Naujos draugovės steigimą įsivaizduojame šitaip: būsimasis draugininkas sušaukia berniukų susirinkimą, jis yra iš anksto susitaręs dėl to su jų mokyklos vadovybe ir pasirūpinęs jos ir skautų vadovybės leidimu. Sau į pagalbininkus jis gali iš tunto paprašyti kokią gražiai kalbantį ir prityrusį skautininką, kad šis paaiškintų berniukams, kas tai yra skautavimas. Būsimasis draugininkas sako berniukams, kad po trijų – keturių mėnesių žada įsteigti skautų draugovę, bet jau dabar norėtų užsirašyti pavardes tų, kurie pageidautų tai draugovei priklausyti. Iš šių jis parenka dešimt – dvyliką sumaniausių berniukų ir tuoj pradeda jų parengimą.

Po dviejų savaičių aktyvūs liks tik 8 berniukai. Juos jis parengs III-jo patyrimo laipsnio egzaminams ir leis jiems duoti įžodį, po to jie jau galės pradėti dėvėti skautišką uniformą.

Kitus mėnesius draugininkas juos mokys II-jo patyrimo laipsnio dalykų. Laikas,

per kurį jie galėtų pasirengti egzaminams, priklauso nuo jų amžiaus, išsilavinimo ir intelekto. Rūpestingai mokantis pagal programą, tam reikia maždaug devynių – šešių mėnesių.

Kai šie berniukai išlaiko II patyrimo laipsnio egzaminus, draugininkas iš jų paskiria skiltininkus ir paskiltininkius. Jei visi aštuoni yra gabūs, draugininkas paskiria keturis skiltininkus ir keturis paskiltininkius, arba tik tris skiltininkus ir tris paskiltininkius, kiti lieka eiliniai.

Dabar ateina laikas kreiptis į berniukus, kurie buvo užsirašę įstoti į skautų draugovę. Juos reikia surinkti dar kartą ir suskirstyti skiltimis. Taip suburiama skautų draugovė.

Jei draugininkas parengė tris skiltininkus ir tris jų padėjėjus, jis paima penkiolika berniukų ir sudaro tris skiltis po septynis berniukus. Tai labai geras skaičius, kurio nereikėtų didinti pirmaisiais metais. Tačiau kartais, ypač didesniuose miestuose, labai sunku nepriimti daugiau skautų.

Jūs pastebėsite, kad atėjusių į pirmą susirinkimą ir ten užsirašiusių kandidatais berniukų entuziazmas yra žymiai sumažėjęs belaukiant tris – keturis mėnesius. Tačiau, net nepaisant to, berniuko entuziazmą visada galima lengvai iš naujo sukelti, jei tik to reikia. Jūs pastebėsite, kad berniukas, kuris galėjo laukti mėnesius, kol jį priims į skautus, įstojęs pasieks daug geresnių rezultatų, nei tas, kuris įstojo į draugovę, pagautas trumpalaikio entuziazmo.

Dažniausiai draugininkas, kuris skuba, ras daug priežasčių pradėti kaip tik su dideliu berniukų būriu. Jam reikia priminti anksčiau duotą patarimą: „Neskubėk!“ Mes prašome įsidėmėti, kad sėkmės sąlyga yra ypatingai gerai parengti skiltininkai ir paskiltininkiai. Jokiu būdu negalima paskirti skiltininku ar jo padėjėju skauto, dar neišlaikiusio III patyrimo laipsnio egzamino. Kartais net geriau palaukti, kol jis išlaikys II-jo patyrimo laipsnio egzaminą. Tai ypatingai taikytina provincijos draugovėms.

Prieš oficialiai paskirdamas skiltininką, draugininkas privalo jam gerai išaiškinti, ko iš jo laukia draugovė ir ko skautų vadas bei visa skautiška brolija. Skiltininkas turi norėti imtis šių pareigų. Didžiulė klaida – paskirti skiltininką prieš jo norą, tik aplinkybėms verčiant.

Skiltininkams būtina sudaryti galimybę tiek skautavimo teorijos, tiek jos praktikos atžvilgiu būti daug stipresniems, negu jų skautai.

Tebūnie man leista baigti šią knygutę taip, kaip ją pradėjau: Baden-Powellio pirmosios „Skautybės“ laidos žodžiais.

„Manau, geriausia priemonė sėkmei skautiškame darbe pasiekti yra skilčių sistema. Tai berniukų subūrimas į nedidelius būrelius, kuriems vadovauja ir už veiklą yra atsakingas kas nors iš pačių berniukų. Šią sistemą aš rekomenduoju visais atvejais.“

KAIP VESTI SKILTĮ?

John Lewis

Apie knygą dažnai sakoma: „Kiekvienas tėvas, kiekvienas valdžios žmogus turėtų ją perskaityti“, taigi iš mano pusės neoriginalu pasakyti, kad nei vienas tuntininkas, nei vienas skautininkas bei draugininkas, nei vienas skiltininkas negali išsiversti be knygos „Kaip vadovauti skilčiai?“. Aš tai sakau iš visos širdies.

Skilčių sistema yra skautiškojo ugdymo sėkmės raktas. Ši maža knygutė rodo, kodėl taip yra ir kaip praktiškai tai įgyvendinti. Viliuosi, kad ši knygutė bus labai naudinga ir kad kiekvienas skiltininkas kaip įmanydamas pasistengs praktiškai įgyvendinti joje aprašytas mintis ir šitaip savo skiltį paversti viena geriausių skilčių.

1915

Robert Baden-Powell

Įvadas

Tai praktiškų patarimų skiltininkams knyga. Skiltis yra pagrindinis skautų vienetas. Kas moka vadovauti skilčiai, mokės vadovauti ir draugovei. Viskas, kas kalbama apie skiltį, tinka ir draugovei. Bet skiltis yra vienetas. Gera skiltis yra pirmas dalykas, kuriuo reikia rūpintis. Iš tiesų, skautų vadas (skautininkas) gerai padarytų, jeigu pasitenkintų viena skiltimi tol, kol ji bus beveik tobula, ir tik po to eitų prie dviejų ar trijų skilčių.

Ši knyga nėra skirta pakeisti tas, kurios moko praktinio skautavimo, pavyzdžiui, „Scouting for Boys“ („Skautybė berniukams“). Daugiametė patirtis pademonstravo, kad skautavimas gali būti viena didžiausių auklėjimo jėgų, jeigu juo yra tinkamai ir rimtai pasinaudojama. Tačiau faktas yra ir tai, kad skautavimą galima iškreipti į vaikiškumą arba, atvirkščiai, į mechaniškus pratimus.

Autorius tikisi, kad ši nedidelė knygutė padės skiltininkams ir apskritai skautų vadams (skautininkams) išvengti kai kurių prasto skautiškumo pavojų ir kuo geriau pasinaudoti ta didžia idėja, kurią davė pasauliui Baden-Powellis.

Westminster College, Cambridge, 1915

John Lewis

I SKYRIUS

Tikras skautas

Kiekvienas pažįsta tikrąjį skautą. Jį galima sutikti gatvėse, vieškeliuose, jūrų uostuose, žodžiu – visur. Jūs jį pažinsite iš jo tvarkingos uniformos, jo linksmo saulėje įdegusio veido, iš jo energingos eisenos ir sveikos žvalios išvaizdos. Tikras skautas visada turi pirmojo patyrimo laipsnio ženklą. Kiekvienoje situacijoje jis randa, ką daryti. Jis pasinaudoja savo skautiškais žiniomis ir jo laipsnių bei specialybių ženklai rodo tikrai tai, ką jis sugeba padaryti. Tikras skautas daro malonų draugiško bei darbštaus žmogaus išpuolį ir kuo daugiau jūs su juo turite reikalų, tuo labiau jis jums patinka ir jūs jį mylite. Jokio pasipūtimo. Į kiekvieną klausimą jis gali pateikti aiškius ir protingus atsakymus. Jis visada pasiruošęs jums pasitarnauti.

Ir kiekvienas pažįsta skautą apsilaidėję...

Bet skautavimo tikslas yra paimti paprastą berniuką – nesuformuotą, nieko nežinantį, nedisciplinuotą, tačiau turintį potencialo – ir iš jo padaryti tikrą skautą. Skautavimo tikslas nėra apvilkti berniuką skautiška uniforma ir leisti jam toliau slinkti tuo pačiu apsilaidėlio žingsniu, kaip ir prieš tai. Ne, reikia, kad jis būtų pakeistas, apdorotas, taptų idealiu skautu. Draugovė, kuriai nepasiseka to padaryti su savo naujokais, yra draugovė, kuri *neturi prasmės*.

Skautiškas judėjimas yra toks paplitis, jog išskyla pavojus, kad berniukai kartu su likusia minia ištrauks į skautavimą vien dėl jo teikiamų malonumų. Berniukų gali būti per daug, palyginus su tais draugininkais ir skiltininkais, kurie iš *tikrųjų sugebėtų vadovauti*. Verčiau mažiau skautų, mažiau draugovių, bet daugiau pasirengimo ir pajėgumo – toks yra kiekvieno tikro vado šūkis.

Bet sėkmė priklauso ne tik nuo berniukų pasiruošimo ir jų skautiškų žinių, bet ir, o gal ir dar daugiau, nuo *metodų*, kuriais vadovaujasi jų vienetų veikla.

Metodas nurodytas Baden-Powellio „Skautybėje berniukams“ ir puikiai paaikšintas Rolando Phillipso knygutėje „Skilčių sistema“. Skilčių sistema duoda laisvę kiekvienai skilčiai. Paruošimą II ir I patyrimo laipsnių egzaminams atlieka skiltininkas skilties sueigų metu. Skilties sueigos vykdomos nuošaliai nuo kitų draugovės narių, tik skiltininkui ir jokia būdu ne draugininkui vedant. Taip pat ir stovykloje skiltis yra nepriklausoma – ji stovyklauja nuošaliai nuo kitų skilčių, pati ruošia sau valgį ir apskritai veikia individualiai.

Tačiau toji sistema iš tikro nemenkina draugininko darbo ir nenaikina draugovės vienybės. Draugininkas moko savo skiltininkus, jis juos ruošia ilgus mėnesius tiek prieš juos įvedant į draugovę, patikint jiems skiltis, tiek po to, jiems dirbant su skiltimis. O ir tada, kai draugovė išsiskirsto atostogauti, draugininkas turėtų kasmet surengti skiltininkams specialius poros savaitės kursus. Draugininkas vadovauja savaitiniams draugovės štabo posėdžiams. O draugovę valdantis štabas susideda iš skiltininkų bei paskiltininkų ir susirenka kartą per savaitę. Vienas iš skiltininkų per tuos posėdžius sekretoriauja. Čia yra sprendžiami visi draugovės reikalai. Draugininkas leidžia kiek įmanoma daugiau veikti patiems skautams.

Turbūt nereikia įrodinėti, kad draugovės veikimas pagal skilčių sistemą tikrai nenuneigia draugovės sueigų, kuriose dalyvauja visos skiltys. Jos yra reikalingos.

Aišku, kad, laikantis skilčių sistemos, negabus ir nedarbštus skiltininkas greitai pražudys savo skiltį, nes niekas kitas nepasirūpins jo skautais, jei jis nepadarė to pats. Kita vertus, ši sistema sumaniam berniukui suteikia puikią galimybę – jis gali darbuotis su savo skiltimi, kol kiekvienas berniukas taps idealiu skautu, jis gali sugalvoti specialių darbų savo skilčiai, rengti skilties stovyklas bei šventes. Draugovė, sudaryta iš šios tokių skilčių, yra tikrai Baden-Powellio sielos draugovė, ji daro gerą darbą.

Tokia draugovė daug reikalauja iš savo skiltininkų. Ne naujiena, kad daugelis skiltininkų nėra visiškai sugebantys atlikti šias pareigas. Geriausia išeitis – rūpestingai, ilgą laiką prieš pradedant draugovės darbą ir jį pradėjus, ruošti gerus skiltininkus. Nepriiminėkit į draugovę daugiau skautų, negu gali prižiūrėti jūsų skiltininkai. Jei jūs turite tik du skiltininkus ir du – tris paskiltininkus, jums neleistina dirbti su daugiau kaip dvylika naujokų.

Kitas būdas palaikyti tinkamą skiltininkų lygį – tai rengti daugiau paskaitų ir stovyklų skiltininkams tuntuose bei kasmet organizuoti porą savaitės specialių skautininko vedamų kursų.

Įmanoma, kad sumanus skautas pats suburs skiltį, organizuos jos veiklą ir toliau jai vadovaus. Yra skautų, kurie tai daro, ir jiems kuo puikiau sekasi. Taip veikti gali bet kuris, reikia tik, kad jis turėtų sumanumo, energijos ir būtų pasiryžęs žūtbūt siekti savo tikslo.

Kartais skilčiai tenka vadovauti sau visai savarankiškai. Ir tai, kad gyvuoja daug puikių atskirų skilčių, kurios niekada neturėjo skautininko, rodo skilčių sistemos vertę. Ypač svarbu, kad atskirų skilčių skiltininkai pramoktų gerų metodų ir kiek galima daugiau įvairiausių skautiškų dalykų, kadangi nėra nieko, kas galėtų jiems nuolat duoti patarimų bei taisyti jų klaidas.

Tolesniuose skyriuose bus patarimų ir praktiškų metodų, reikalingų siekiant sėkmingai organizuoti draugovę skilčių sistemos pagrindais.

II SKYRIUS

Kaip organizuoti skiltį

Ir kaip ją reorganizuoti, nes dažnai vienintelis būdas prastiems reikalams pataisyti yra pertvarkyti skiltį ar draugovę, pasakyti berniukams, kokiomis sąlygomis reikia dirbti, tiesiai pasakyti, kad jums reikalingas rimtas darbas ir kad apsilaidėliai bei tie, su kuriais reikia nuolat pradėti iš pradžių, nereikalingi.

Skaičiaus klausimas

Vienas didžiausių pavojų skilčiai, tai turėti per daug narių. Jeigu gimnastikos pratybų grupė yra didelė, tai dar pusė bėdos, tačiau jei taip yra skautų skiltyje, iškyla didelė problema. Septyni berniukai – visai pakankamas skaičius. Nieko bloga, jei jų yra mažiau.

Kas geriau – turėti dešimt skautų, kurių jūs nesugebėsite tinkamai parengti, nes jų per daug, ar turėti keturis berniukus, su kuriais galite tinkamai dirbti? Nebijokite kelti draugovei ir skilčiai aukštus reikalavimus. Geriausia paraginti kandidatus – pasakykite, kad jums nereikia tinginių, kad pas jus stipriai dirbama. Neįkyrėkite berniukams, prašydami juos įstoti, palaukite, kol jie pradės įkyrėti, prašydami juos priimti. Turėkite norinčiųjų įstoti sąrašą ir, jei po mėnesio nuo įsirašymo į šį sąrašą kandidatas dar nori įstoti į jūsų skiltį, skirkite jam globoti vieną savo skautą ir pasakykit naujokui, kad nesirodytų jums, kol nepramoks viso to, kas reikalinga III patyrimo laipsnio egzaminui.

Kai jis vėl ateis, jūs smulkiai jį išegzaminuosite ir jei jam pasiseks – priimsite jį į skiltį su visomis įžodžio davimo ceremonijomis.

Jei berniukas ištikimai nori įstoti, priimkit jį, nors jis jums ir atrodytų blogas ar storžieviškas. Nepamirškite, kad skiltis nėra sudaryta iš paruoštų skautų, tik iš paprastų berniukų – kartais net gana menko potencialo berniukai tampa gerais skautais. Tebūnie žaidžiama skiltyje taip linksmai ir įdomiai, tebūnie skiltis tokia šauni, kad kiekvienas berniukų norėtų į ją įstoti, nors ir žinotų, kad teks daug dirbti ir stengtis. Pagaliau, niekada nepriimkite abejotino kandidato, jei kiti skilties skautai nepasiekę tinkamų pasiekimų.

Taip pat iš pradžių nepriimkite iškart dviejų naujokų – pradėkite geriau tik dviese, jūsų draugas ir jūs, ir didinkite savo skaičių labai pamažu. Penki geri skautai gali ugdyti naujoką ir padėti jam tapti geresniu, tačiau jei jūs visi nesat pakankamai pasiekę, naujokas kenks skilčiai ir skiltis nedarys jam geros įtakos.

Skauto „malda“

Apmokant naujokus, arba reorganizuojant skiltį arba, kai visi dirbate išsijuose, kartokite tai, ką aš vadinu skauto „malda“.

Jos tikslas yra nuolat priminti kiekvienam berniukui, kas yra skautas. Tai, kas sudaro šios „maldos“ turinį, jūs rasite Baden-Powell knygos „Skautybė berniukams“ pirmuosiuose dvylikoje puslapių. Surinkite savo skiltį ir paklauskite jų, kas yra

skautiškumas. Nebaisu, jei jie iš pradžių pateiks jums gana fantastiškus atsakymus, padėkite jiems, paklauskite, kokių ypatybių privalo turėti dar neištirtų laukinių kraštų keliautojas, jūrininkas ar pionierius. Jei jūsų paklaustieji nėra pakankamai įžvalgūs, padėkite jiems rasti atsakymą pateikdami kokio nors atsitikimo pavyzdį – tolimų neištirtų kraštų keliautojas, paklydęs miškuose – ką jis gali padaryti? Kareivis, sužeistas mūšyje ir gulintis lauke vienai vienas – ką jis turėtų žinoti? Parodykite berniukams, kad žmogui dažnai reikia būti *pasiruošusiam viskam*. Reikia turėti skautiškų žinių, būti drąsiam, sveikam, užsigrūdinusiam, neprarandančiam vilties ir linksmam. Priminkite berniukams, kad kaip tik šių dalykų mokosi skautai ir negalima sustoti lavintis, kol jie netaps tikrais pionieriais – fiziškai stiprūs, sumanūs, pilni linksmumo, pasitikintys savimi, pasirengę padėti kitiems ir galintys nugalėti gyvenime pasitaikančius sunkumus.

Dažnai kartokite šią „malda“, kad skiltis gerai suprastų ir įsidėmėtų, jog ruošimasis skautiškiems patyrimo laipsniams ir egzaminų laikymas turi aiškų tikslą – visas, kas sudaro skautiškų laipsnių programą, yra naudinga ir reikalinga.

III SKYRIUS

Patyrimo laipsnių egzaminai

Nė vienas nėra tikru skautu, kol neišlaiko I patyrimo laipsnio egzaminų. Kodėl? Todėl, kad tik įgijęs I patyrimo laipsnį skautas turi pakankamai reikalingų žinių ir patirties.

Patyrimo laipsnių egzaminų tikslas – suteikti galimybę kiekvienam skautui kaupti šią naudingą patirtį. Gal kas paklaus, kam visa tai reikalinga. Atsakymas: ar vykstant į svetimus kraštus, ar savoje šalyje šios žinios bus naudingos, tačiau dar svarbiau, kad skautiškų laipsnių programa lavina geriausius berniukų ypatybes. „Berniukas – skautas“ kiekvienu atveju yra geriausia berniuko „rūšis“.

Draugovėje yra du pasirengimo patyrimo laipsnių egzaminams būdai. Pirmas būdas – sumaišyti visas skiltis, sudaryti tvarkaraštį, kuriame tam tikrą vakarą būtų numatytas visų vienodai pažengusių tam tikro punkto išmanymo atžvilgiu skautų susirinkimas. Toks tvarkaraštis galėtų būti sudarytas šitaip:

- **Pirmadienis 17.30 val. – signalizavimas (II patyrimo laipsnis); moko draugininkas**
- **Antradienis 17.30 val. – pirmoji pagalba (II patyrimo laipsnis); moko adjutantas**
- **Ketvirtadienis 17.30 val. – draugovės sueiga**

Panašiam tvarkaraštyje, iškabintame draugovės būkle, turėtų būti ir skautų, kurie šią ar kitą dieną renkasi vienam ar kitam programos dalykui mokytis, pavardės. Šis būdas nepatogus tuo, kad jis ardo skiltis, jaukia skautišką formuotę ir apmokymo atsakomybę atiduoda draugininkui bei jo padėjėjams, ją nuimdamas nuo pačių skautų. O juk „skautuose ne suaugę žmonės valdo berniukus, bet berniukai valdo berniukus“ (suaugusiems tik kontroliuojant ir prižiūrint).

Kitas metodas – tai dirbti tik skiltimis. Kiekviena skiltis turi savo atskirą sueigą arba jai paskirtą dieną bendroje salėje, arba tą pačią dieną, kaip ir kitos skiltys, tik kitoje mokyklos klasėje ar kitame tos pačios salės gale. Skilties instruktorius yra skiltininkas, paskiltininkis arba koks nors kitas skilties skautas. Aišku, kad skiltininkas ar paskiltininkis turi būti I patyrimo laipsnio skautas. Skiltininkas ir jo padėjėjas paskiltininkis nedaro visko patys – kiekvienas skautas, kuris gerai išmano tam tikrą dalyką, yra tuoj įpareigojamas mokytį šio dalyko kitus. Aiškinti kitiems yra geriausias būdas pačiam gerai pramokti šį dalyką.

Šio metodo sėkmės paslaptis yra gerai paruoštas sueigos planas. Tai yra skiltininko ir paskiltininkio, pasitarus su draugininku, atsakomybė. Kiekvieno skauto darbas skilties sueigoje turi būti iš anksto nustatytas ir užrašytas dienotvarkėje.

PAVYZDYS

Lapinių skiltis. *Sueiga mokyklos salėje pirmadienį 18 val.*

Instuktorius	Mokiniai	Dalykas
18.00–18.30 val		
Skiltininkas	Sk. Baublys	Pirmoji pagalba
	Sk. Jonaitis	(I patyrimo laipsnis)
Paskiltininkis	Sk. Milvydas	Signalizuotė
	Sk. Petkus	(II patyrimo laipsnis)
18.30–18.45 val. Žaidimai		
18.45–19.15 val.		
Skiltininkas	Sk. Ričkus	Morzės abėcėlė
	Sk. Milvydas	
Sk. Baublys	Paskiltininkis	Topografija
Sk. Petkus	Sk. Budrys	Mazgai
	Sk. Jonaitis	
19.15–19.30 val. Dainos		

Viena taisyklė, kurios reikia griežtai laikytis: *niekas negali ateiti į sueigą, jei jis nėra įrašytas dienotvarkėje kaip mokinys arba instruktorius, ir kiekvienas turi rūpintis tik savo dienotvarkės valandomis, o ne kitų.*

Koks metodas bebūtų priimtas, niekada negalima surinkti visos draugovės bendrai pamokai. Nebent jūs turite visą instruktorių armiją. Tai sukelia tik nesusipratimus ir netvarką. Draugovės sueigos, aišku, privalo vykti, tačiau šių sueigų tikslas jokių būdu nėra pasiruošimas laipsnių egzaminams. Specialūs konkursai, teatro vaidinimai, pašnekesiai, žaidimai ir dainos – štai draugovės bendrų sueigų programa.

Darbo skiltimis metodo privalumas nėra vien tik skautų apmokymo patogumas ar būdas geresnei tvarkai bei disciplinai palaikyti. Didžiausias šio metodo nuopelnas yra tai, kad jis plėtoja skilties dalyvių vienybę. Perduodamas atsakomybę patiems skautams, tas metodas ugdo charakterius, o tai ir yra pirmasis skautybės uždavinys. Taip pat jis lavina draugiškumo jausmus ir priverčia skilties narius pratintis dirbti bendrą darbą. Tikrai, jei norite, kad skiltis galėtų savarankiškai dirbti taip, kad ją galima būtų be baimės patikėti skiltininko globai, jūs turite tik vieną kelią – sueigose ar kituose skautų darbuose griežtai laikykitės skilčių sistemos.

IV SKYRIUS

Keli patarimai vadovams

Jeigu darbas pasidaro nuobodus, jeigu pastebi savo skautų polinkį žaisti tuo metu, kai tu ką nors aiškini – egzistuoja kokie nors tavo vadovavimo metodo trūkumai. Štai keturios svarbiausios taisyklės, kurių reikia visada laikytis:

1. Niekada nieko nemokyti savo berniukų jiems prieš tai neparodžius, kaip tai gali praveisti realiame gyvenime.
2. Nuolat keisti nuobodžius aiškinimus bei pamokymus konkursais ir žaidimais.
3. Kiekvienam skirti laiką, per kurį jis privalo atlikti vieną ar kitą užduotį.
4. Pasirūpinti, kad niekas per skilties sueigas nė minutės nebūtų be darbo.

Keli pavyzdžiai parodys, kaip naudotis šiomis taisyklėmis.

1. Praktinis skautavimas

Jūs mokote mazgų rišimo. Po kiekvieno parodyto mazgo papasakokite skautams, kada jis yra naudojamas, suorganizuokite žygių, kad skautai turėtų progą panaudoti išmokus mazgus arba, pavyzdžiui, nuleiskit vieną berniuką virve iš antro aukšto lango.

Kai du jūsų skautai bus pakankamai pramokę signalizavimo, išveskite tuos, kurie dar gerai nemoka signalizuoti, ir parodykite jiems, kaip galima perduoti *prasingus* sakinius. Tai jiems suteiks daugiau noro ir ryžto patiems pramokti.

Mokantis pirmosios pagalbos reikalaukit, kad į viską būtų žiūrima rimtai. Tegul

skautai elgiasi su „sužeistuoju“ kuo atsargiau – nejudina sužeisto sąnario, jei tam nėra būtino reikalo, jei tvarstote lūžusią koją, tegu ji būna absoliučioje ramybėje. Jei šios smulkmenos yra praleidžiamos per pratimus, jos tikriausiai bus pamirštos ir tikro nelaimingo atsitikimo metu.

Reikia dažniau organizuoti nelaimingų atsitikimų simuliaciją. Galima, pavyzdžiui, parinkti tris skautus ir, išstudijavus šią temą iki smulkiausių detalių, liepti jiems suvaidinti kokį nors nelaimingą atsitikimą, bėgti į artimiausią vaistinę reikalingų tvarsčių, medikamentų (gali pakakti parnešti tik jų pavadinimus ir patarimus, ką naudoti) ar panašiai. Vaidinimui pasibaigus kiti skautai kritikuoja ir reiškia savo nuomonę, o skautininkas pateikia savo pastabas dėl skautų naudotų priemonių ir jų padarytų klaidų.

Čia tik keli atsitiktinai parinkti pavyzdžiai, svarbiausia, kad mokymas visada būtų praktiškas ir įdomus.

2. Konkursai

Vėliau šiam klausimui bus skirtas specialus skyrius. Kiekviena skiltis privalo rengti konkursus tiek tarp savo narių, tiek su kitomis skiltimis. Skilčių konkursai turėtų vykti kartą per mėnesį ir apimti visus skautiškų patyrimo laipsnių programų dalykus, pradedant mazgais ir baigiant topografijos nuotraukomis, reikalingomis I patyrimo laipsnio egzaminams.

Skiltis – konkurso nugalėtoja – mėnesį, iki kito konkurso, turėtų jos pasiekimus demonstruojantį ženklą, pavyzdžiui, mažą šilko gairėlę ar ką nors panašaus.

Štai *skautų konkurso pavyzdys*, sudarytas taip, kad ir naujokai galėtų jame dalyvauti ir turėtų kuo domėtis:

1. Kiekvienas skautas riša visus mazgus, kuriuos moka (duodama po tašką už kiekvieną gerai surištą mazgą, o jei aštuoni iš eilės mazgai surišti gerai, už juos duodamas dvigubas taškų skaičius).
2. Po du skautus iš kiekvienos skilties suriša visus mazgus užrištomis akimis (geriau ir greičiau tai atlikusi skiltis gauna dešimt taškų).
3. Morzės abėcėlės raidės siunčiamos kiekvienam skautui (vienas taškas už gerai perskaitytą raidę, dešimt taškų, jei visos penkios raidės yra priimtose).
4. Siunčiamas Morzės abėcėlė parašytas sakiny (dešimt taškų kiekvienam jį gerai perskaičiusiam skautui).
5. Kiekvienas skautas ieško pulso (vienas taškas), trys skautai tvarsto „lūžusią koją“ (penki taškai), trys kiti skautai apriša žaizdą galvoje ir rankos pirštą (po du taškus už kiekvieną aprišimą).
6. Imtynės, „gaidžių muštinės“ ir panašiai.

Aukščiau nurodytas pavyzdys yra labai paprastas. Toliau pažengusi draugovė turės daug sunkesnę programą. Svarbu kelias linksmas temas rezervuoti konkurso programos pabaigai ir kiekviename konkurse turėti šį tą naujokams.

V SKYRIUS

Ką daryti su „apsileidėliais“?

1. Galbūt kaltas jūs

Galbūt jūsų pamokymai per daug monotoniški ir nuobodūs. Taisykitės. Gal skautai neturi progos aktyviau pasireikšti. Organizuokit linksmus žaidimus, triukšmingus sambrūzdžius, tegul skautai sukuria naujus skilčių šūkius ir prisišūkauja, kiek širdis geidžia. Galbūt nėra nei žaidimų, nei konkursų? Galbūt jūs esat prieš vaiką, kuris nori būti suprstas? Pasistenkite stebėdami išsiaiškinti, ko nesuprantate. Pakalbėkite su „apsileidėlio“ tėvais – galbūt sužinosite, kodėl jums nesiseka.

Prieš griebdamiesi griežtesnių priemonių, paprašykite vieną savo gerųjų skautų tapti „apsileidėlio“ bičiuliu ir jo neapleisti vieną – kitą mėnesį. Jei nė vienas šių patarimų nepadeda, tai galbūt kaltas apsileidėlis.

2. Galbūt kaltas „apsileidėlis“

Yra du apsileidusio ir skiltį apsunkinančio skauto tipai. Pirmasis apleidžia sueigas, yra tingus, nenori dirbti, kitas yra gyvas ir nepastovus, jis galėtų dirbti ir viską greit pramoktų, jei to norėtų, bet paprastai jis išseikvoja visą savo energiją ir protą, krėsdamas paikus pokštus ir trukdydamas kitiems.

Yra įvairių būdų, kaip tokiu atveju pagerinti situaciją. Pirmiausia reikia įsitikinti, kad tikrai skautas, o ne jūsų dėstymo metodas yra taisytinas. Jei tikrai kaltas vaikas – mėginkit šiuos būdus:

1. Didžiausias apsileidėlis kartais pasitaiso, jei jam patikimas atsakingas darbas. Tiesa, tai atrodo gana rizikinga, bet tai pasiteisina.
2. Duokit pasyvią skautui kokią nors įdomų ir patrauklų darbą. Leiskit jam mokyti naujoką. Suteikite jam vaidmenį skilčių konkurse ir leiskit jam suprasti, kad nuo jo ir jo darbo priklauso skilties sėkmė. Susitvarkykite taip, kad geras skautas jam padėtų. Nebūkit su juo staiga per griežti.
3. Jei visa tai nepadeda, tada reikia imtis bausmių:
 - a) Jį perspėjus ir terminui pasibaigus, atimti iš jo visas skautiškas teises vienam mėnesiui. Pasikalbėkit su juo intymiai ir tėviškai, priminkit jam, kaip gražu būti skautu, suteikite jam progą pasitaisyti.
 - b) Jei ir po to jis nepasitaiso, tesėkit savo žodį – *pašalinkit iš skilties*. Tai atrodo nemalonu berniukui, ir, kadangi skautavimo tikslas yra blogus berniukus paversti gerais skautais, jums visiškai su tuo berniuku nepasisėkė. Bet juo blogiau jam. Jau geriau tegu jis praleidžia progą, kuri jam buvo suteikta, negu pakenkia visai skilčiai.

Jei esat priversti ką nors bausti, visada tesėkit savo žodį. Neskubėkit su nutarimu. Iš pradžių gerai apgalvokit, paskui tiksliai vykdykit savo nutarimą. Tegul kiekvienas skautas, įstodamas į draugovę, žino sąlygas, leiskit jam suprasti, kad jis jas prisiima savo įstojimu. Dažnai griežta bausmė vienam skautui nuramina visą draugovę ir jums niekada nereikės to kartoti. Tegu visi supranta, kad jums reikia rimto darbo, ir jūs nepakęsite nesusipratimų.

Svarbiausias dalykas norint pataisyti trukdantį kitiems dirbti skautą, tai atimti iš jo galimybę teisintis. Tebūnie skilties darbas įdomus ir viską apimantis. Tegul niekas nepasilieka nieko neveikdamas nė akimirkos. Turėkit tvarkaraštį, fiksuojantį kiekvieną sekundę. Turėkit tiksliai paskirtą laiką tiek žaidimams ir pasilinksminimams, tiek darbui.

Tuo įstojęs į skiltį naujokas privalo pratintis būti paklusnus savo skiltininkui ir šis negali leisti nė mažiausios šios taisyklės išimties, kitaip jo autoritetas žuvęs.

Draugovės taisyklės, asmens švara, uniformos tvarkingumas, punktualumas, reguliarus nario mokesčio, jei jis yra, mokėjimas, absoliuti disciplina ir kiti geri įpročiai, prie kurių jūs norite įpratinti skautus – visa tai gali būti pasiekta, *jei jūs to griežtai reikalausite iš kiekvieno berniuko nuo pat įstojimo į skiltį*. Jeigu skiltininkas užsimerkia prieš vieną ar kitą nusižengimą, vienintelis to rezultatas būna, kad apsileidimai pasikartos daug dažniau ir disciplina smuks.

Draugininkas gali turėti progą parodyti skiltims, kad ir skiltininkas privalo jo klausyti. Jei pasitaiko aiškaus nepaklusnumo atvejis – jis turi būti perduotas draugovės garbės teismui ir kaltininkas turi būti pašalintas. Panašus griežtas žingsnis parodys skautui, kad ir su skiltininku reikia elgtis rimtai.

Labai sunku reformuoti prastą skiltį ar prastą draugovę. Padėtų pataisyti gali tik

naujas draugininkas arba naujas skiltininkas, kuris iš pat pradžių reikalautų skautų griežtai laikytis įstatų.

Svarbu pradėti iš naujo su labai nedideliu skaičiumi labai gerų skautų. Reorganizuodami kokią vienetą pradėkite atleidę beveik visus senus narius. Ir po to, kai turėsite tik kelis gerus, disciplinuotus ir lojalius skautus, pradėkit priiminėti ir kitus, ne tokius uolius berniukus, tačiau *tik po vieną vienu kartu*. Kitų pavyzdys juos pamažu pakeis. Jei jūs priimsite du ar tris naujokus išsyk, tikroji skautiška nuotaika ir bendrai atrastas skilties ir draugovės darbingumas vėl sumenkės. Naujai įstoję sugadins visą grupę ir sulaužys visumos vienybę bei ištikimybę.

Kai vienas skautas įstoja į skiltį, priimkit jo pažadą būti ištikimam skilčiai ir skiltininkui. Šis pasižadėjimas turėtų šiuo tuo skirtis nuo duodamo įžodžio stojant į draugovę.

Jei skautiškumas gerai dėstomas praktiniu būdu, jei jis yra pajvairintas žaidimais ir konkursais, apsileidimų būti negali. Jei tai atsitiktų, reikia griežtai bausti.

3. Laiko ribos

Kiekvienam skautui reikia nustatyti laiką, per kurį jis privalo išlaikyti įvairių patyrimo laipsnių egzaminus. Tas laikas bus ilgesnis vieniems ir trumpesnis kitiems. Jeigu skautas tinginiavo ir dėl to neišlaikė egzamino, jo negalima toliau leisti į jokiais skilties sueigas, išskyrus specialiai jam skirtas pamokas. Geroje draugovėje tai reiškia, kad jam nebus leidžiama ateiti nei į draugovės šventę, nei dalyvauti draugovės iškyloje ar ekskursijoje, nei kitose sueigose. Jei jis pakartotinai neišlaiko egzaminų, atleiskit jį iš skilties.

VI SKYRIUS Žaidimai

Žaidimai, pasilinksminimai, įvairūs organizuoti sambrūzdžiai – tai skautavimo paslaptis. „Sausos“ instrukcijos ir pamokymai greitai tampa įkyrūs, pasiutusiai nuobodūs ir monotoniški. Tai lemia nepageidaujamus rezultatus – apsnūdimą ir tinginystę užsiėmimuose. Norint užtikrinti gerą nuotaiką, tvarką bei greitą berniukų mokymąsi svarbius dalykus reikia dėstyti žaidimų pagalba.

Pavyzdžiui, mazgus galima pramokti davus kiekvienam skautui po virvutę ir pasakojant kokią nors istoriją, tarkim, apie gelbėjimą, kurioje minimi įvairiausi mazgai. Kai tik skiltininkas ar draugininkas savo pasakojime pamini kokį mazgą, žaidėjai privalo tą mazgą surišti. Kai skautai gerai žino savo laipsnių programas, jie gali žaisti įvairiausius skautiškus žaidimus, kurių metu turi galimybę pasinaudoti įgytomis žiniomis.

Būtinai numatykite žaidimus sueigų programoje. Teisė triukšmingai pasireikšti yra kiekvieno berniuko privilegija. Jei jūs reikalausite, kad berniukas visada būtų ramus ir tylus, jis kels triukšmą kaip tik tuo metu, kai to daryti negalima.

Taigi kiekvienos sueigos metu rezervuokit šiek tiek laiko patriukšmavimui. Tai padarę, jūs galėsite griežčiau reikalauti disciplinos visą likusį laiką. Geriausia pasirinkti visiems žinomus žaidimus – tokius, kaip gaidžių muštinės, stūmimas iš

rato ir kiti. Raudonodžių indėnų laukiniai šokiai su riksmomis ir būgno mušimu irgi puikiai tinka. Pagaliau, jeigu jūs patys nežinote, ką pasiūlyti savo skautams, pakanka jiems pasakyti, kad per penkias minutes jie gali pademonstruoti savo energiją koku tik nori būdu – tą būdą jie ras, būkit ramūs.

Po komandos „ramiai“ padarykit porą minučių rikiuotės, kad skautai visiškai atauštų ir nusiramintų, ir grįžkite į darbą. Nepamirškite, kad po komandos „ramiai“ reikia griežtai reikalauti disciplinos.

Kiekvienas skiltininkas privalo turėti žaidimų sąrašą – nebūtinai skautiškų – kuriuos žaistų su savo skautais tas penkias minutes, kurios yra tarp užsiėmimo rimtesnių dalių, arba prieš sueigos pradžią, kai dar ne visi skautai susirinkę. Reikia ilgo žaidimų sąrašo. Geriausia žaidimus dažnai keisti. Iš tikrųjų, kiekvienas skiltininkas žino daug žaidimų, tačiau, neturint sąrašo, kartais jie neateina į galvą. Mokykloje fizinio lavinimo pamokose žaidžiami kambario ar lauko žaidimai irgi tinka.

Negalima organizuoti užsiėmimo, kuriame nebūtų bent vieno tikrai linksmo ir įdomaus žaidimo. Nes kaip tik tai palaiko susidomėjimą, kuria gerą nuotaiką, teikia energiją ir padaro taip, kad skautai po to entuziastingai imasi darbo. Draugovė, kuri žaidžia dažnai ir žaidžia linksmi, dirba gerai ir dirba daug. Tai draugovė, kurią myli jos nariai.

Dainos ir pasakojimai

Yra draugovių, kurios organizuoja specialius dainų ir pasakojimų vakarus. Tačiau galbūt geriau būtų jiems skirti šiek tiek dėmesio kiekvienos sueigos metu.

Galima stebėtis matant, kad tik labai nedaug dainų skautai moka nuo pradžios iki pabaigos. Net ir labiausiai paplitusių dainelių skautai žino tik pradžią. Paprasčiausia būtų įsigyti skautiškų dainų knygutę su natomis. Be to dar verta turėti savo skilties rinkinėlį, kurį jūs patys pildytumėte, įrašydami mėgstamiausias skilties daineles su melodijomis. Puiku, jei jūsų draugovėje yra skautų, gebančių rimuoti – jie patys galėtų sukurti dainelių žodžius žinomoms melodijoms.

Dainų vakarą vesti skilčiai daug lengviau nei draugovei. Retkarčiais reikia organizuoti panašius vakarus. Teatsineša kiekvienas sau sumuštinį ir susirinkę aplink laužą ar kieno nors butę, pavalgę – dainuokit. Yra nedrąsių skautų, kurie negalėtų išsižioti visos draugovės akivaizdoje, tačiau jie beveik visada išdrįsta dainuoti skilties sueigoje. Paraginkit skautus įsigyti lūpines armonikas. Šie instrumentai gali padėti įgyti muzikanto specialybę, be to jie yra nepamainomi skilties iškylose. Pravartu mokytis naujų dainelių, jas dažnai kartojant.

Pasakojimai

Kai kurie skautai moka labai įdomiai pasakoti įvairias istorijas ir šitaip kiek pajavairinti skilties užsiėmimus. Tačiau kartais gerai pakviesti pašalinius asmenis, kurie gali papasakoti įdomių ir naudingų gyvenimo patirties dalykų. Keliautojų ir misionierių pasakojimai gali iliustruoti skautavimo pritaikymą tikram gyvenimui. O tai dažniausiai suteikia naują akstiną skilties ar draugovės darbui.

Skiltininkai taip pat gali skaityti savo skilčiai ir kartu su savo skautais nagrinėti kokią įdomią knygą, po skyrelį kas savaitę.

Žaidimai atvirame ore

Tai plati tema, apie kurią galima būtų parašyti atskirą knygą. Dažniausiai žaidimai yra tiesiog žaidžiami, tačiau, tinkamai pritaikomi ir gerai vedami, jie gali puikiai lavinti. Norėdami pramokti gerai žaisti, pradėkit praktikuoti paprastus žaidimus iš „šefo“ knygos „Skautybė berniukams“. Tik po to imkitės didelių sudėtingų žaidimų.

VII SKYRIUS

Salė

Vienas svarbiausių dalykų sėkmingam skautavimui – tai kiekvienai skilčiai turėti savo būklą. Tas būklas gali būti visiškai menkas ir paprastas, svarbu, kad tai būtų išimtinai skilties kampas, prižiūrimas ir tvarkomas išskirtinai jos narių. *Skilčiai turėti būklą yra daug svarbiau, negu draugovei.*

Draugovė gyvuoja gerai, jei gerai gyvuoja skiltys, iš kurių ji susideda, o skilčiai nėra nieko svarbiau, kaip turėti savo kampą. Kaip tai pasiekti? Senas sandėlis, apleista daržinė, malkinė, negyvenama mansarda – visa tai gali jums tikti. Tačiau būtina gauti šeimininko sutikimą tomis patalpomis naudotis. Ant gero popieriaus gražiai ir be klaidų parašykite porą mandagių žodžių, pranešdami šeimininkui, kad kitą dieną tokią valandą jūs norite pas jį ateiti pakalbėti apie tai. Kitą dieną ateikite pas šeimininką apsirengę pilna, švaria bei tvarkinga uniforma ir paprašykite leidimo naudotis norima patalpa. Pasiūlykit, jeigu galite, nedidelį atlygį.

Gavus patalpą, joje reikia palaikyti idealią tvarką. Ten nuolat turi būti šepetys, vanduo ir ploviklis. Būstą reikia kas savaitę išvalyti iš pagrindų. Paskelbkit griežtas švaros palaikymo taisykles. Be to nepakanka tik paskelbti – reikia taisyklių laikytis.

Savo būstinę pavadinkit pagal skiltį – lapinų urvu, sakalų lizdu ir panašiai. Ant sienos reikia didelio skilties simbolio – gyvūno paveikslo, Baden-Powellio atvaizdo ir kelių gerų skautiškų paveikslų reprodukcijų. Reikia vengti prastų paveikslų ir piešinių ant savo būsto sienų. Pakabinkit ant sienų didelius lakštus su gražiai nupieštais skautiškais mazgais, Morzės abėcėle ir panašiai.

Iš paprastų dėžių ir lentų jūs galite lengvai pasidaryti spintą, kėdžių bei suolų, o ant įkaltų sienoje vinių pakabinti savo skautiškus įrankius.

Jei skiltis neturi atskiros būklos, reikia, kad ji turėtų nors bendro draugovės kambario kampą. Tokiu atveju skiltys paeiliui palaiko tvarką bei švarą ir kiekviena naudojasi sale tam tikrą savaitės dieną ar vakarą.

Jei įmanoma, reikia, kad būstas būtų atidarytas kas vakarą kaip klubas. Tačiau reikia vienos griežtos taisyklės: „Tam, kas trukdys kitiems, įėjimas į klubą bus uždraustas 3 mėnesiams. Skiltininko nutarimas neginčytinas“. Norint užtikrinti tinkamą tvarką, reikia negailestingai reikalauti taisyklės vykdymo. Vienas bausmės pavyzdys parodys skilčiai, kad jos skiltininkas yra pasiryžęs griežtai jai vadovauti ir taisyklės bus laikomasi.

Skautų būklas yra centras, kur jie visi renkasi skautiškoms pamokoms, žaidimams, dainoms ir pašnekesiams, o taip pat ir tam, kad pasilinksminėtų ir pailsdykautų. Čia turi būti skilties ar draugovės biblioteka, kurioje būtina turėti bent vieną „Skautybės“ egzempliorių. Niekas niekada neturi teisės šio egzemplioriaus iš čia išsinešti.

Skilties būklas, nors ir menkas, nepaprastai sustiprina skilties vienybės jausmą. Tai centras, kuris visus pritraukia, laiko draugėje ir leidžia tapti gerais bičiuliais. O taip pat tai leidžia vadui nuolat matyti savo berniukus ir lavina skilties atsakingumą.

Žaidimai ir maloniai būkle praleistos valandos padaro draugovę patrauklia ir brangia jos nariams. Berniukai instinktyviai grupuojasi būriais – tai natūralu ir nėra blogai. Norint, kad skautas mylėtų savo draugovę, reikia, kad joje viešpatautų tikroji skautiška nuotaika.

Darbas, ir būtent rimtas darbas, yra skautiškos draugovės gyvavimo prasmė, bet darbas be pramogų, kurių skautams teikia savas būstas ir žaidimai, greit aptuštins jūsų draugovę ir prives ją prie žlugimo. Galingiausias ginklas, kuriuo skautininkas (draugininkas) ir skiltininkai gali paveikti apsileidėlius ir tvarkos ardytojus, tai draudimas jiems dalyvauti pramogose, žaidimuose ir kitoje linksmoje veikloje. Tai teisinga ir natūrali bausmė: kas nedirba, tegu ir nesilinksmina. Skiltininkas tokiu atveju privalo būti labai griežtas, nuoseklus ir po perspėjimo nušalinti skautą nuo pramogų ir žaidimų. Kartojų dar kartą: teisinga ir griežta bausmė iškart parodys berniukams, kad tai rimta. Dažniausiai vienos parodomosios bausmės pakaks.

VIII SKYRIUS

Skautiškos lazdos

Rengiant konkursus tarp skilčių, ypač stovykloje, patartina naudoti ypatingas skilčių lazdas su išpjaustytais pasižymėjimo ženklais. Tai vienas iš specialių skilčių sistemos metodų, padedantis stiprinti skilties vienybę ir skatinantis berniukus branginti jos garbę.

Kiekviena skiltis stovykloje prieš savo palapinės įėjimą įsmeigia lazda, pačių skautų išpjautą miške. Lazdos viršuje įtvirtinamas iš plonos faneros išpjaustytas skilties simbolio – gyvūno siluetas, toks pats, kaip ant gairėlės. Lazda gali būti dažyta ir papuošta, tačiau reikia ant jos palikti bent 50 cm dalį, laisvą nuo visų puošmenų. Čia bus pažymėti skilties „žygdarbiai“ ir kiti laimėjimai. Po kiekvieno atlikto svarbaus žygio, po kiekvieno didesnio laimėjimo skiltis padaro įpjovą tam skirtoje vietoje. Įvykiui paliudyti rašomas specialus protokolai. Kai visa lazda yra padengiama ženklais, pavyzdžiu, kai jų yra apie 20, ši lazda yra pakeičiama kita ir tampa brangiu skilties trofėjumi.

Atžymos lazdoje daromos ne pačios skilties sumanymu, o kai laimėjimus pripažįsta visa draugovė. Pasižymėjimo ženklai yra teikiami už gerus skilties darbus, už laimėtus prizus varžybose, už pavyzdiningai atliktas skautiškas užduotis, už parodytus ypatingus sugebėjimus ir panašiai. Štai keli pažymėtinų darbų pavyzdžiai:

- a) padarytas stalas draugovės būklui;
- b) aktyvus dalyvavimas gesinant gaisrą;
- c) ypatingas pasidarbavimas prie stovyklos laužų – suteikiama stovyklai pasibaigus.

Skautininkas nutaria, kas bus prizo ar premijos objektu, atsiklausia skiltininkų nuomonės, apgalvoja jų pačių sumanymus ir juos priima, jei jie yra to verti. Prizai gali būti skirti, pavyzdžiui, už laimėtą estafetės bėgimą, šaudymo varžybas, signalizavimą ir panašiai. Prizai yra įteikiami vakare prie degančio laužo, juos priima skiltininkai savo skilčių vardu.

Skautininkas ar draugininkas sudaro galimų konkursų sąrašą, juos suskirstęs serijomis.

„Pionerija“	Virtuvė	Žvalgyba
Pastatyti palapinę, tiltą per upelį, keltą per upę, nukirsti medį.	Padaryti stovyklos krosnį, išvirti pietus, iškepti duoną.	Nubraižyti stovyklos žemėlapi, rasti artimiausią girininką, sekti pėdsakus, eiti upeliu iki jo versmių, sekti kompasu kryptį 3 km per laukus, mišką ir panašiai.

Tam, kad ši sistema pasiteisintų, labai svarbu iš anksto nustatyti kiekvienos stovyklos dienos programą.

Skelbiant konkursus reikia suteikti iniciatyvą ir patiems skiltininkams bei skautams, išklausti jų nuomonę bei pageidavimus – jie gali sugalvoti naujus konkursus, pasiūlyti kitokių idėjų. Tai padeda palaikyti gerą nuotaiką stovykloje, išvengti nuobodulio bei neturėjimo ką veikti periodų.

Šioje knygoje pateiktuose pavyzdžiuose nurodytos toli gražu ne visos sritys, kur skautai gali varžytis ir lenktyniauti. Šis metodas lankstus, tik reikia atsižvelgti į vaikų jėgas. Konkursas, kuris puikiausiai tinka vienai draugovei, gali būti juokingai lengvas kitai. Konkursų temų galima ieškoti laipsnių ir specialybių programoje, tačiau taip pat reikia stengtis į juos įpinti ką nors romantiško ir nuotykingo.

Konkursų sistema galima naudotis ne tik stovykloje, bet ir per paprastas sueigas būkle. Vadui patartina įsitaisyti galimų konkursų temų sąsiuvinį. Skautininkas ar draugininkas turėtų mąstyti originaliai, kitaip konkursai gali prarasti savo patrauklumą. Keli pavyzdžiai: surišti aštuonis mazgus užrištomis akimis *per vieną minutę*, sekti skautininką mieste tris valandas, skautininkui einant 200 m prieš skautus ir panašiai.

Garbė nešti draugovės vėliavą per iškilmes atitenka skilčiai, per metus laimėjusiai daugiausiai konkursų ir gavusiai daugiausiai įpjovų savo skilties lazdoje.

IX SKYRIUS

Stovykla

Čia bus kalbama tik apie skilties stovyklą, o ne apie draugovės. Kiekvienos geros draugovės stovykla susideda iš skilčių stovyklų. Tai yra, skiltys stovyklauja nuošaliai viena nuo kitos ir stovyklauja savarankiškai. Jų palapinės yra išstatytos dideliu ratu, kurio centre yra skautininko palapinė. Ratas gali būti labai didelis, tokiu atveju skautininkas perduoda savo įsakymus skiltims signalizuodamas.

Nereikia nė sakyti, kad kiekviena skiltis yra savarankiška ir atsakinga. Ji pati perka sau maistą, įveda savo tvarką, taiko savo metodus. Reikia raginti skiltis turėti savo nuomonę ir skatinti jos iniciatyvumą rengti savo konkursus ir būti tiek originaliomis bei savarankiškomis, kiek tik galima.

Stovyklaujant ypatingai atsikleidžia didelė darbo skiltimis vertė. Kaip skilties sueigos yra skautams naudingesnės ir labiau juos formuojančios, negu draugovės sueigos, taip ir stovyklavimas skiltimis lavina skautų gerąsias savybes, kurių jokia didesnė stovykla išlavinti negalėtų. Galbūt taip yra dėl to, kad tik mažose grupėse galima pasiekti artimumo, draugiškumo, nuolatinės asmeninės vado kontrolės, bendro vieneto darbo ir intymaus bendradarbiavimo, kurie yra tokie reikšmingi. Be to, didelėje grupėje ramesniems vaikams gresia pavojus būti užgožtiems, paniekintiems, nepastebėtiems. Mažoje grupėje kiekvienas turi progą pasireikšti, pasirodyti, ką nors padaryti.

Nesunku įsitikinti, kad daug lengviau išlaikyti tvarką ir drausmę, turint mažą

vaikų skaičių. Kai tik skilties narių skaičius viršija aštuonis, atsiranda minia ar kariškas vienetas. Tokiu atveju skiltyje bus arba sumaištis, arba kareiviška disciplina, kuri nebūdinga skautiško auklėjimo metodui. Grupėje iš 6 ar 8 berniukų kiekvienas gali reikšti savo nuomonę ir dirbti nepriklausomai. Skiltis yra bičiulių grupė. Šie plusai pranyksta atsiradus didesniems būriams. Skiltyje kiekvienam skautui galima suteikti didesnę veikimo laisvę. Dėl to normali skiltis skautiškuose darbuose yra sumanesnis vienetas, negu didelė grupė – ji turi geresnių minčių, pasiekia geresnių rezultatų. Tai geriausiai pastebima stovykloje.

Naktinės savaitgalio iškylos

Per mažą stovyklauti tik vieną ar dukart per metus. Iš tiesų, tikroji skautiška „parengtis“ įgyjama tik stovykloje. Skiltininkui vadovaujant reikia stengtis stovyklauti kas savaitę. Dviejų nedidelių palapinių užtenka šešių ar aštuonių žmonių skilčiai. Jas galima vežtis dviračiu.

Keliaujant į tokią išvyką geriausia išsiųsti į priekį vieną skautą, kuris numatytoje vietovėje rastų stovyklai vietą ir gautų sklypo savininko leidimą stovyklauti. Kiek vėliau atvykusi likusioji skilties dalis pastato palapines. Po to turėtų būti šiek tiek skautybės mokslo, vakarienė, kelios dainos irėjimas miegoti. Skiltis gali grįžti namo sekmadienį popiet arba vakare. Tačiau, jei ji yra drausminga ir jai vadovauja geras skiltininkas, jai galima leisti pasilikti stovyklauti iki pirmadienio 6 val. ryto. Kiekvienas skilties narys turi turėti kuprinėje maisto, taigi piniginės išlaidos būtų nedidelės. Daug gerų draugovių sėkmingai taip daro – pradeda pavasarį ir taip išskylauja iki pat rudens. Be to vasarą dar surengiamos trys trumpos visos draugovės stovyklos.

Stovykla yra dar smagesnė, jei stovyklaujama tik dviese ar trise. Skiltis turėtų nuolat dirbti dviem grupėmis, vienai vadovauja skiltininkas, kitai – paskiltininkis. Pėdsakų sekimą, signalizavimą, pirmąją pagalbą ir panašius dalykus geriau mokytis mažomis grupėmis.

X SKYRIUS

Skilties posėdžiai

Skiltis privalo tinkamai tvarkyti savo reikalus, nusistatyti taisykles, sudaryti ir tvarkyti savo išdą. Visi šie klausimai aptariami skilties posėdžiuose. Juos pakanka daryti kartą per trimestrą. Šių posėdžių dienotvarkės ir nutarimai įrašomi į skilties knygutę. Skiltininkas turi rūpintis, kad nutarimai būtų tiksliai įgyvendinti.

Prieš kiekvieną skilties posėdį turi įvykti paruošiamasis pasitarimas tarp skiltininko, paskiltininkio ir vieno geresniųjų skautų. Jie iškelia svarstytinus klausimus ir juos įrašo į posėdžio dienotvarkę.

Skilties skautams apie posėdį turi būti pranešta mažiausiai prieš savaitę. Juos reikia perspėti, kad, prieš iškeliant kokį klausimą posėdyje, jį reikia duoti aptarti paruošiamajam pasitarimui. Kiekvienas pasiūlymas privalo būti pateiktas raštu, jį reikia įduoti skiltininkui ar paskiltininkui, kad jie apsvarstytų jį prieš keldami posėdyje.

Aišku, skiltininkas pirmininkauja posėdyje. Jo žodis turi būti aiškus, teisingas ir tvirtas. Jis privalo griežtai laikytis iš anksto nustatytos dienotvarkės ir neleisti tuščių kalbų. Kita vertus, skiltininkas turi prižiūrėti, kad nuomonės, kurios kiti nepalaiko, autorius turėtų galimybę niekieno netrukdomas išdėstyti savo mintį. Dažnai būna, kad pastaba, kuri iš pradžių, rodos, neverta dėmesio, yra labai teisinga.

Skiltininkas turi gerai pagaltoti, teikdamas kokį klausimą balsavimui. Nežymi dauguma reiškia didelę mažumą, o didelė mažuma gali sukelti ginčus ir nesusipratimus. Jei sprendžiant kokį klausimą skiltyje reiškia nuomonių įvairovė, protingiausia būtų klausimą atidėti kitai savaitei – skilčiai susirinkus iš naujo sprendimas turėtų būti aiškesnis.

Jei balsavimas tikrai būtinas, iš pradžių reikia priminti skautams jų ištikimybės skilčiai pareigą ir perspėti, kad jie būtų pasiruošę nusileisti daugumos priimtam sprendimui.

Skilties posėdyje dažnai gali tekti svarstyti kokį tikrai rimtą ir sunkų klausimą, o tai gali sukelti jos narių nepasitenkinimą ar net pyktį. Nutarimai, priimti tada, kai skautai yra susipykę, neturi jokios vertės. Jei nepavyksta taikiai baigti posėdžio, jį būtina atidėti kitai dienai. Kartais gali atrodyti, jog koks nors nutarimas yra per griežtas ir kam nors nemalonus, bet būtų negražu ir nesąžininga, jei skiltininkas nedrįstų atlikti savo pareigos. Tai, ko reikia, turi būti padaryta.

Kokie klausimai svarstyti skilties posėdžiuose? Pavyzdžiui, šie:

- 1) Prasto skilties skautų elgesio atvejai, bausmės.
- 2) Nario mokesčio nustatymas, skilties pinigų paskirstymas.
- 3) Stovyklų ir iškylų organizavimas.
- 4) Naujų narių priėmimas, paskiltininkio rinkimai.
- 5) Kai kurių iškeltų ypatingų sumanymų ar gerų darbų svarstymas.
- 6) Švenčių programos.
- 7) Skilties veikla.

Skautų šefas Baden-Powellis patarė, kad kiekvieno skauto darbo ataskaita būtų teikiama kas dvi savaites. Tą ataskaitą paruošia skiltininkai ir ją perduoda draugovės štabui. Ataskaitos suteikia galimybę sužinoti, ką daro:

- a) draugovė,
- b) kiekviena draugovės skiltis,
- c) kiekvienas skilties skautas.

Tai sudaro puikų archyvą. Labai gerai turėti ir skilties kronikos knygą, kurioje sudėti skilties darbų aprašymai, jos žaidimai, visa jos istorija. Ta knyga gali būti iliustruota skautų piešiniais bei nuotraukomis.

Visa tai, kas buvo pasakyta apie skilties posėdžius, yra taikytina ir draugovės štabui. Jį sudaro skiltininkai ir paskiltininkiai kartu su draugovės adjutantu ir draugininku ar skautininku. Vienas skiltininkų rašo posėdžio protokolą. Draugovės štabas renkasi kas dvi savaites ir viena pagrindinių jo pareigų – nagrinėti skilčių veiklos ataskaitas.

Patirtis, kurią įgauna berniukai, atlikdami savo vaidmenį skilties posėdžiuose, naudinga jų charakteriui lavinti ir būsimam visuomeniniam gyvenimui kurti. Tai pratina juos pareikšti savo nuomonę, laisvai ir nuodugniai diskutuoti bei elgtis rimtai.

XI SKYRIUS

Skilties dvasia

Net jeigu organizacija yra tobula, net jeigu padaroma viskas, kas turi būti padaryta, skiltis vis dėlto gali būti menka, jei ji neturi tikros geros dvasios. Kas tai yra?

Geroji skiltis yra draugų skiltis – joje myli ir gerbia skiltininką, visi ištikimi skilčiai ir, kaip geros futbolo komandos nariai, visi yra pasiruošę aukoti savo asmeninę naudą dėl bendros grupės sėkmės.

Čia beveik viskas priklauso nuo skiltininko. Jis turėtų visada atminti, kad yra daugiau nei tik skautas – jis yra vadas ir vadovauja kitiems. Skautybė nėra tik puikus žaidimas, tai būdo auklėjimas ir tas, kas geidžia garbės būti vadovu, taip pat privalo prisiimti atsakomybę būti *auklėtoju* bei charakterių formuotoju.

Ar tai ne per didelis reikalavimas skiltininkui? Galbūt, tačiau jis gali to pasiekti. Skiltininkas neturėtų pamiršti, kad nevalia būti vadu dėl garbės. *Jeigu vadas yra egoistas, tai jis niekam tikęs ir yra nenaudingas.*

Skautai gali priklausyti vienai iš dviejų kategorijų: pirmoje – *paprastas skautas*, kuris yra savo vadų formuojamas. Iš pradžių jis gali atrodyti kaip ir daugelis paprastų berniukų – linkęs patinginiauti, nemokantis savęs valdyti, dažnai nemandagus. Jei jo vadai tinkamai atlieka savo pareigą, jis ilgainiui tampa geru skautu – tiesiu, neegoistišku, moraliu, pasitikinčiu savimi, sumaniu, sveiko kūno ir dvasios.

Toks jis tampa, *jei jo vadai gerai atlieka savo pareigą.*

Kitoje kategorijoje yra vadai, kurie atsako už viską, kas dedasi organizacijoje. Šie vadai – tai vyriausiasis skautininkas, vyriausiojo skautų štabo nariai, tuntininkai, draugininkai ir *skiltininkai*. Matot, kokią vietą užima *skiltininkai*.

Kartais skiltis taip pagarbiai žvelgia į savo skiltininką, kad jis net gali imti per daug didžiulis savimi. Tačiau skiltininkas, kuris rimtai žiūri į savo darbą, supras, jog tas darbas yra per sunkus, kad būtų kuo didžiulis. Draugovė, kurioje skiltys nėra savarankiškos ir skiltininkai turi labai mažai atsakomybės ar visai jos neturi, gali turėti pasipūtusių vadų. Bet geroje draugovėje kiekvienas skiltininkas yra nuolat užimtas darbu su savo berniukais, stengdamasis, kad jie pasiektų tinkamus rezultatus. Jis neturi laiko pūstis ir pozuoti... Štai visa sėkmės paslaptis – skiltininkas privalo būti tikrai artimas kiekvienam savo skilties berniukui. Reikia domėtis kiekvienu atskirai, jį stebėti ir raginti, jam padėti ir iš tikrųjų *naudoti visą savo energiją*, kad iš jo padarytumėte gerą skautą. Kartais atrodys, kad berniuku tenka nusivilti – tai nesvarbu, dar jo nepaleiskit. Skiltininkas yra savo skautų draugas ir jeigu jūs apleisit draugą, kai jis eina ne visai tikru keliu, jūs nesate jo tikras draugas. Retkarčiais aplankykite savo skautus jų namuose. Prieš stovyklą, pavyzdžiui, apeikit savo skautus, duodami jiems nurodymus, ką pasiimti į stovyklą ir padedami pasirinkti daiktus. Apskritai, priešaisių užėiti pas kokį iš skautų niekada netrūksta. Turbūt nereikia sakyti, kad skautui praleidus sueigą skiltininkas privalo tą pačią dieną, jei įmanoma, pasidomėti, kas jam sutrukdė dalyvauti užsiėmime.

Kartais skiltininkas jaučia, kaip akyiai skautai jį seka, nuolat žiūri į jį. Apie tai jo skautai nekalba, tačiau jie tikriausiai įsivaizduoja, kad jų skiltininkas yra puikus žmogus. Todėl reikia nepamiršti pavyzdžio svarbos – skiltininkas pats privalo būti geras ir tikras skautas. Dėl ko, pavyzdžiui, Anglijoje Baden-Powellis yra toks populiarus, dėl ko skautininkai jam yra taip ištikimi? Labai paprasta – todėl, kad jis pats yra tikras *Skautas*.

Skautybė, kaip matėm, yra būdas paversti paprastus berniukus tikrais skautais. Jei kas nors prašys plačiau papasakoti, kaip tai vyksta, yra tik vienas atsakymas – *skiltininko pavyzdžio dėka*. Kitų būdų nėra.

Geroje draugovėje ištikimybė skilčiai nėra svarbiausias dalykas. Ištikimybė draugininkui ir draugovei turi būti svarbiau. Kaip kiekvienas skautas savo skilties reikalus laiko svarbesniais nei asmeniniai malonumai, taip ir kiekviena skiltis prireikus paaugos savo reikalus dėl bendros draugovės gerovės. Vienos geros draugovės skiltys dirba kartu kaip vienos geros skilties skautai. *Vienos skilties skiltininkas privalo dirbti kartu su kitais be mažiausio pavydo.*

Skiltis, kuri tik ir tegalvoja, kaip pralenkti kitas skiltis, yra nieko verta. Jos nariai kaip individai turės tą pačią ydą, kurią jie turi kaip vienetą – jie tik stengsis pralenkti, nugalėti vienas kitą, užuot vieningai dirbę skilčiai.

Visi patarimai, kaip vadovauti skilčiai, yra tinkami ir geros draugovės darbui. Tik ištikimybė draugininkui gali palaikyti draugovės vienybę ir sutelkti skiltis į darnų vienetą. Draugovė gali daug pramokti, bendraudama su kitomis draugovėmis,

dalyvaudama konkursuose ir bendruose skautiškuose žaidimuose.

Gera kartais padaryti bendrą vieno tunto visų skiltininkų susirinkimą. Jo metu skiltininkai pasikeičia nuomonėmis, pasidalija savo patyrimu ir diskutuoja. Galima duoti jiems nagrinėti daugumą šioje knygelėje paliestų klausimų, o taip pat ir kitokių, pavyzdžiui: kaip elgtis su tinginiais, kaip palaikyti skiltyje draugišką atmosferą, kaip skautavimas susijęs su gamtosauga ir panašiai. Skautiškų vienetų gyvenimas suteikia daug temų diskusijoms. Skautininkų bei tuntininkų buvimas tokiuose susirinkimuose nėra būtinas, tačiau jie gali būti stebėtojai arba vienas skautininkų gali tokiam susirinkime pirmininkauti. Baigiama, kaip visada, dainomis.

Tunto konferencijų, draugovės štabo ar skilties posėdžių tikslas yra vienas. Tai tas pats tikslas, kurio siekia skautiškame darbe ir vyriausias skautų šefas, ir draugininkas, ir skiltininkas – paprastus berniukus išugdyti tikrais skautais. Apie tą tikslą, tą idealą dar prieš I pasaulinį karą skautybe susižavėjęs lordas Roseberry yra pasakęs:

„Jei man reiktų pasakyti, koks yra mano aukščiausias idealas, mano svajonė apie Tėvynę – tai būtų tauta, kurios visi vyrai buvo ir yra auklėjami skautiškais principais. Tokia tauta būtų žmonijos garbė. Ji būtų didžiausia pasaulio moralinė jėga”.

XII SKYRIUS

Kaip laikytis skautų įstatų?

Ankstesniuose puslapiuose kalbėjome apie idealą, kurio reikia siekti skautiškuose darbuose. Nesėkmės pavojus yra didelis. Norint sudaryti gerą draugovę, tenka nugalėti milžiniškus sunkumus. Yra tiek daug išdykusių, nepaklusnių, egoistiškų, nemandagių, tokių, kuriuos sunku suvaldyti, vaikų... Po išties sunkaus darbo metų kartais atrodo, kad darant berniukus ištikimus skautų įstatams pasiekta dar labai nedaug. Sunkiausiai išgdomas tikras draugiškumo bei riteriškumo jausmas ir jo kartais trūksta kitais atžvilgiais stipriose draugovėse.

Yra vienas įkvepiantis ir skautišką dvasią stiprinantis būdas visiems sunkumams nugalėti. Tai būdas, kuriuo vadovautis kai kas nedrįsta. Tas būdas – tai visada laikytis pirmojo skautų įžodžio punkto: „Aš pasižadu stengtis tarnauti Dievui”. Jeigu skautas yra iš tikrųjų ištikimas Dievui – Dievas jam padės tapti geru skautu. Jeigu draugovė yra ištikima Dievui, ji ras kelią tapti gera draugove. Štai sėkmės paslaptis. Būti ištikimam Dievui – ką tai reiškia?

Tai reiškia, kad mes tikim, jog Dievas kalba mums per visa, kas yra gražiausia ir puikiausia gyvenime. Jis yra čia – ir Jis tai sutvėrė – sveikame džiaugsme, nepamirštamame stovyklos gyvenime, raudos gaidose ir linkmose dainelėse, miškų ir kalvų grožyje. Visada, kai mes jaučiame gilų ryšį su šiais dalykais, tai pats Dievas liečia mūsų sielą. Jis visada yra su mumis. Jei mes esame Jo tauta, mes turime Jam atsidėkoti už visa tai mūsų nuoširdžia malda.

Kai mums tenka klausytis gilią mintį turinčio pasakojimo, kai mes jaučiam, kad tikrai norim būti puikūs skautai, kai mes gilinamės į skautų įstatų ir tikime, kad tai tikrai geri įstatai, tai mums kalba Dievas ir mėgina įtikinti mus gyventi gražesnę, vertingesnę gyvenimą.

Jeigu mes neturime panašių jausmų, jei mes neturime noro būti geresni, mes esam panašūs į gyvulius. Dievas ilgus amžius kalbėjo žmogaus širdžiai ir jo balsas išugdė ištikimybę, riteriškumą bei drąsą. Šiandien Jis tai kalba mums. Kiekvienas idealas, kuris sukelia pasigėrėjimą, kiekvienas mūsų sąžinės įsakymas – tai Jo Balsas, Dievo Balsas. Jei mes esame ištikimi Dievui taip, kaip mes pasižadėjom, mes klausome Jo įsakymų, mes siekiame šio idealo kaip viduramžių didvyriai, siekę surasti Šventąjį Gralį⁶, mes išvykom į didįjį žygį ir niekinam visas galimas kliūtis, pavojus, nesėkmes, vargą ir kitų nuomonę apie mus – mes sekame šviesa.

Kai skautas supranta, jog Dievas jam palankus, kai jis ateina pas Jį atvira širdimi, kai jis yra ištikimas Dievui, kai jis meldžia Jį, kai jis šlovina Jį ir Jam dėkoja už malones, kai jis stengiasi gyventi tą puikų gyvenimą, kuriam jį šaukia Dievas, kai jis klauso savo sąžinės – tada Dievas bus jo draugas ir jo atrama, kas beatsitiktų. Jei jis parklups, Dievas jo neapleis ir vėl išves į gerą kelią. Jei jis drąsiai kovoja, Dievas jam duos jėgų ir sunkią akimirką padrąsins.

6 Gralis – pasak riterių laikų legendos, kažkur tebesanti paslėpta taurė, kuri buvo Kristaus ir apaštalo rankose per Paskutinį vakarienę.

Yra puikus dailininko skauto Ernesto Carlosa paveikslas „*Kelrodis*“ – skiltininkas ieško žemėlapyje kelio savo žygiui. Jis svyruoja. Staiga Kristus padeda jam ant peties ranką. Amžinasis Kelrodis, rodos, nori jam pasakyti: „Kelias – tai aš“. Taigi, skautai, tai tiesa – kaip Carloso paveiksle, taip ir gyvenime Jėzus Kristus ateina į jus kaip Dievas ir Jis kasdien jus šaukia jūsų širdžių gilumoje būti gerais skautais, tikraisiais skautais ir tai Jo šūkį išdėstė Lily Beurn eilėse, užrašytose prie paveikslo:

Nek laidžiok, paklausyk,
Kur aš paliepsiu žengti.
Nes skautų Viešpats – aš!
Tai aš, visur esąs,
visad šalia tavęs
šiam kely budėsiu!

[illegible]

Knygos leidyba finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis pagal žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą. Projektas „Dievui. Tėvynei. Artimui.“, kodas VP1-2.2-ŠMM-10-V-02-015
ISBN 978-9986-9366-4-0

Spausdino ir maketavo UAB StepArc.
Tiražas 500 egz. 2012, Vilnius.